Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3849 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31/12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1898 — 28 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1316 — ՇԱԲԱԹ

در علیه‌ده غلطه‌ده (آره‌وك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐՇԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐՇԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար՝	տարեկան.	140 Ղրշ
» » » »	վեցամսեայ.	70 »
» » » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար՝	տարեկան	40 Ֆրք
» » » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային թուղթ կընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՆԱԽԱՆՁԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Յաւիտենականութեան չափ հին և անոր պէս անծայրածիր զգացում մըն է նախանձը: Մարդկային կիրքերուն ամէնէն հզօրը թերևս, զոր դիցաբանութիւնը իր չաստուածներուն ընծայած է: Նախանձին մէջ որքան չար՝ այնքան ալ ուժգոյ բան մը կայ. անհունութիւնը ըղձալու պէտքին, որ բարձրանալու բնազդն է, մեծութեան բուռն տենչանքը որ կը ստանայ ամէն ձեւակերպութիւնները բնութեան ուժերուն, որ գառնուկին հեզութիւնը, առիւծին զօրութիւնը, աղուէսին խորամանգութիւնը, թռչունին թեւերը, ծաղիկներուն բոյրերը, ալիքին վէճվեճումը կը զգենու իր նպատակին հասնելու համար, և կը տենչայ դժոխքին բոլոր կատաղութեամբը, կը տենչայ երկինքին բոլոր անսահմանութեամբը, կը տենչայ ծովուն բոլոր խորունկութեամբը: Նախանձը ինք իր մէջ սև, տգեղ, չար, ահարկու՝ կը մեծցնէ սակայն մարդը և անպարտելի կը դարձնէ զայն երբ մաքուր ու բեղուն հողի վրայ ինկած է: Որովհետև չենք կրնար մտածել թէ բոլոր նախանձոտ մարդիկ չար և անկարող են: Պատմութիւնը հակառակը կը սորվեցնէ, կեանքը հակառակը կ'ապացուցանէ: Եւ Քրիստոս՝ որ եօթը մահացու մեղքերուն կարգը դրաւ զայն, անչուշտ իր գերագոյն իմացականութեամբը ըմբռնեց այն նախանձը, որով Եբրայեցիք զինքը խաչեցին, այն անմիտ նախանձը, որ ուրիշին վնասը միայն նպատակ ունի, որուն ձգտումը՝ ցած ու երկրաքարշ՝ կը խամրի, կը ցամքեցնէ, կ'ոչնչացնէ, առանց փոխարէն ծաղկեցնելու, բղխեցնելու, ստեղծելու:

Ճիշդ այս նախանձն է որ կ'երևայ մեր մէջ ալ. ժգոյն ու պղտիկ, առանց նպատակի, առանց անձնական կամ հանրային արժանապատուութեան զգացումի մը, նեղ միտքերու մէջ ծնած՝ աղտոտ խաւերու մէջ թարթափուն՝ տկար, ծիծաղելի և գծուծ, որ նոյն իսկ իր ազատութեամբը՝ չուրջը պլշտկելու ճիգերուն մէջ զզուանք կ'ազդէ, և ինքզինքին կը վնասէ:

Այն նախանձը չէ ասիկա որ իրենց հրայրքովը արբշիռ երկու արուեստագէտ, երկու սիրահար, երկու մայր իրարու դէմ կը հանէ: Նախանձը չէ ան խեղճ խանութպանին որ իր ապրանքը քշելու համար, դրացիին ապրանքը վար կը զարնէ, ծոյլի նախանձ, որուն մէջ տիրապետող տարրը՝ չարութենէ աւելի՝ գերադանցելու անկարողութեան գիտակցութիւնն է: Մեր մէջ ընդհանրապէս նախանձողը չէզոք մըն է, որ բաղդէն նպաստաւորուած մէկուն վրայ կը յարձակի զայն զգեստելու համար, ոչ թէ ինքն անոր տեղ անցնելու յոյսով, այլ միայն՝ անոր յաջողութիւնը արգիլելու փափաքով: Ցարիքոտ կին մըն է շատ անգամ, իր դիրքէն գոհ և վիճակին մէջ հանգիստ, որ աղջկան մը նշանտուքը լսելով կը կատղի, և ամէն ճիգ կ'ընէ զայն խզել տալու համար, այն պատճառաւ միայն որ ուրիշին երջանկութեան դաղափարը դժբաղդ կ'ընէ զինքը: Երիտասարդ մըն է երբեմն որ իր իրաւունքի բաժինը կը վայելէ ընկերութեան մէջ, և տարեց մէկուն մեծ դիրքի մը հասնելը կամ հարստանալը խմանալով, իր ակռաները կը սրէ, կը զրպարտէ, կը դատապարտէ զայն, այն պատճառաւ միայն որ չի հանդուրժեր ուրիշին բարձրանալուն և փայլելուն: Օձին նախանձն է փոսուոյին դէմ, առանց անոր նմանելու ճիգին:

Եւ այս անմիտ, դատարկ, տափակ մոլութեան զանազան երեւոյթները քննելով, կը խորհիմ թէ նոյն իսկ մեր թերութիւններուն մէջ զուրկ ենք խելքէ եւ կորովէ, որովհետեւ չենք գիտեր մեր նախանձը դարձնել ոչ անձերու, այլ անոնց գործերուն վրայ, ու մեր բարոյական, ֆիզիկական ու նիւթական ոյժերը կը սպառենք միշտ ի վնաս ուրիշին, երբեք մեր օգտին համար: Մեծ, գեղեցիկ գործերը, ազնիւ նպատակները չեն որ մեր նախանձը կը գրգռեն. զանոնք արհամարհելու չափ ագէտ ենք. զմեզ գրաւող բանը վաղանցուկ զայրոյթ մըն է, չարիքի կամք մը, վատ, տրխմար նախանձը որ նոյն իսկ ինք իր մէջ կը մաշի, ինք իրմով կը խորտակուի, ինք իր մէջ կը մարի, մեր սրբոյն ու մտքին թողլով յաւիտենական դատարկութիւնը, ուր չեն ապրիր երբեք տոկուն սէրեր, ազնիւ ըղձանքներ:

ՍԻՊԻԼ

ԹՈՇՆԱԾ

Էջերվայս մը չէր իմ գտածս, ձիւնապատ լերան մը կողէն քաղուած ադուոր ծաղիկ, որ իր մշատեւ թարմութեամբը կեանքի միօրինակութիւնը յիշեցընէր:

Կեանքի փոփոխականութեան խորհրդանշան էր, ընդհակառակը, յամիկներու փնջիկը զոր երկէ իրիկուն գտայ դիպուածով վէպի մը էջերուն մէջ՝ կծկուած, տափակցած, կարծես գողալով վերահաս ցուրտէն: Տաք կլիմայի ծաղիկ, դեկտեմբերին գարնային գաղջութիւն վայելելու վարժուած, որ իր զգլխիչ բոյրովը կու տար տանն մը գինովութիւններուն է'նանոյշը ու է'ն զօրաւորը:

Ու ընդհատելով ընթերցումը վէպին, —զոր չեմ գիտեր ինչո՛ւ նոյն ձեռքս կ'առնէի տարի մը ետքը,—սկսայ դիտել ձերմակ վտիտ թերթիկները յամիկին զոր ձմեռ գիշեր մը, Դահիրէի փողոցներուն մէջ գներ էի խափշիկ ծաղկեվաճառէ մը: Լամպակ իրմով զարդարելու պէտք չուների այն ժամուն, մթամած ծառուղիին երկայնութեամբ ուր անցորդները երերուն ստուերներու կը նմանէին, լապտերներու աղօտ լոյսին տակ, այդ ամերձի մշուշովը պատուած: Ու քիչ ետքը, ամայի խուցիս մէջ ուր ծաղիկ մը իր տեղը չպիտի գտնէր, զայն գործածեցի նշանակելու էջը հատորի մը զոր կարդալէ յոգնած՝ մէկդի կը նետէի:

Հո՛ն փակուեր մնացեր էր խեղճ յամիկս այն օրէն ի վեր, հեռս տեղափոխուելով, ինծի հետեւելով: Հիմակ թէև թոշնած, անբոյր, ու ինքզինքին ստուերը միայն մնացած, սարսուռով խառն հաճոյք մը կը պատճառէր, որմտութեան օրերու բարեկամ զոր կը գտնեմ վերստին:

Ալ ի՞նչ պէտք ունէի շարունակելու վէպը,—պայմանադրական սէրերու, հաշուուած յուզմունքներու, կեղծ հոգեբանութեան մը արձագանգ. միթէ այս փնջիկը, իր անգիր ու անխօսուկ լռութիւնի մէջ, ինքն ալ վէպ մը չէ՞ր. ուսկի՛ց ո՛ւր փոխադրուած և քանի՛ ձեռքերէ անցնելով:

Վէպ մը, փայլուն պէրուն հատոր, ապակափեղկերուն մէջ ցուցադրուած, հազարներով կը ծախսուի և միշտ նոյն բանն է զոր կը պատմէ իր գնողներուն, իր ընթերցողներուն, աշխարհի ամէն կողմը ուր որ երթայ: Այս յամիկները սակայն, որոնցմէ քանի մը տասնեակ փունջ հաղիւ ծախած էր այն գիշերը խափշիկ ծաղկեվաճառը, — իր ոսկրուտ մատներուն մէջ պրկած՝ որոնք թաղարի տեղ կը ծառայէին,— ամէն մէկ գնորդի տարբեր բան մը կ'ըսէին, տարբեր տպաւորութիւն մը կը թողուին, տարբեր զգացում մը կուտային, եթէ վայրկեան մը եռքը չնեռուէին մայթին վրայ, ոտքերու տակ: Երիտասարդներ տեսած էի շատ անգամ, նոյն ճամբուն վրայ ուր անխախտ կը կենար այդ մարդը ամէն իրիկուն, որոնք տենդագին շարժումով մը գեղեցկադէմները կ'ընտրէին՝ միամիտ հոգի մը հրապուրելու համար անոր տեսքովն ու բոյրովը. աղջիկներ որոնք հատ մը խլէին կ'անցնէին, հաղիւ ժամանակ ունենալով դրամը նետելու. և ուրիշներ՝ որոնք ողորմութեան համար միայն կը գնէին: Այսպէս, ցանուցիր կը սփռուէին այդ յամիկները քաղաքին ամէն կողմը ուր որ կը նետէր զիրենք իրենց ճակատագիրը, լուսաշող սրահներու մէջ կամ մութ խաւեր, բարեսուն կուրծք մը զարդարելու կամ գինետան մը անկիւնը՝ գոլորշիներու մէջ խամրելու համար վայրկենապէս:

Ասոնք ալ իրենց բանաստեղծութիւնը չունին սակայն, վայելքի կամ դժբաղդութեան բանաստեղծութիւնը, սիրոյ և արցունքի ընկերներ, լուռ, խորհրդաւոր, քերթուածէ մը ու վէպէ մը աւելի ազդեցիկ շատ անգամ: Անհետացած կեանքի մը ստուերներ, որ երկրանքիդ մէջտեղ կուգայ հին ցաւ մը կենդանացնել և սուգիդ մէջ՝ հին երջանկութիւն մը: Նրկար մը, որուն առջեւ կը յուզուիս, չուտով զգացնել կու տայ իր արուեստականութիւնը. սիրուած եղանակ մը, իր նուազումին հետ կը նուազեցնէ վերյուշումը զոր պատճառած էր. բայց խամրած ծաղկին տերեւները, գրքի մը կամ նամակի մը ծոցը մոռցած, փոշանալու վիճակի մէջ իսկ՝ նորէն քեզի կը նային անդութ մեղկութեամբ մը, հոգիդ ցնցելով: Քեզի հետ ապրած են և դուցէ քեզմէ ետքն ալ ապրին:

Ու գոցելի հատորը, յամիկի փունջս պահելով դարձեալ իր սիրական ու վարժուած ծալքին մէջ, զոր անգամ մըն ալ ո՛վ գիտէ ե՞րբ պիտի բանամ:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ԻՆԴԻՐՆԵՐ

Բ.

Ինչպէ՞ս պէտք է կազմել յոքնակին այն բարդ բառերուն որոնց վերջին բառը միավանկ է: Ահա խնդիր մը, որուն լուծումը իրաւամբ կնճռոտ նկատուած է եւ որուն նկատմամբ մեր գրողները չեն հետեւիր ընդհանրապէս որոշ ուղղութեան մը: Այսպնեան այս բառերուն մասին յատուկ օրէնք մը չ'աւանդեր եւ կը շատանայ միայն յայտնելով թէ բազմավանկ բառերը ներ ով յոքնակի կ'ելլան: Իրաւ է որ այս բառերէն անոնք որ ժողովրդեան լեզուին մէջ գործածական են՝ միշտ նեռով յոքնակի կ'ելլան, ինչպէս դպրասուններ, նաւապետներ, տնտեսներ, կրծկալներ, իրիցկիններ, աղջիկներ. սակայն վերջին քսան երեսուն տարիներուն՝ գրաւոր լեզուին մէջ մտած են կարգ մը նմանօրինակ բառեր որոնցմէ ոմանց յոքնակին միշտ եր ով կ'ելլայ, ինչպէս Ռուսահայեր, արժեքուզրեր, օրաթերթեր, մանրալուրեր, և այլն: Կան ուրիշ այս տեսակ բառեր ալ, որոնց յոքնակին վրայ համաձայն չեն գրողները, և յաճախ միևնոյն գրուածքին մէջ կը հանդիպիս սա տարբեր ձեւերուն. հոգենաւներ, մարտանաւեր, օրագիրներ, հեռագրեր, ճակատամարտներ, կռփամարտեր, և այլն: Այս անկանոնութիւնը հետեւանք է սա պատճառին որ ոչ ոք որոշ ուղղութեան մը կը հետեւի այս մասին, որովհետեւ ոչ ոք մտէն ուսումնասիրած է խնդիրը:

Վերջերս ծանօթ բանասէր մը, Յովհաննէս Գագանճեան, որուն կարծիքը հարցուցած էի այս խնդրին նկատմամբ, զրկած էր մեզ յօդուած մը զոր հրատարակեցինք Արեւելքի մէջ. Գագանճեան կը խստովանէր թէ կարելի չէ այս մասին օրէնք մը ճշդել և փափաք կը յայտնէր՝ միշտ ներ ով կազմել այս տեսակ բարդ բառերու յոքնակին: Դժբախտաբար այդ փափաքին գործադրութիւնը հնար չէ, ոչ թէ առաջարկուած միօրինակութիւնը ներդաշնակութեան չատ նպաստաւոր չէլլալուն, այլ մանաւանդ անոր համար որ կարդ մը բառերու մասին սովորութիւնը բացարձակապէս ընդհանրացած է և ա՛լ կարելի չէ փոխել զայն: Հարկ է ուրեմն քննել թէ ո՛ր պարագաներուն մէջ ներ ով և ո՛ր պարագաներուն մէջ եր ով յոքնակի կ'ելլան այս կարգի բառերը, հետեւելով լաւագոյն գրողներու օրինակին:

Այս մասին կարգ մը դիտողութիւններ ըրած եմ, զորս կը փութամ ներկայացնել հայ բանասէրներուն ուշադրութեան:

Նախ դիտած եմ որ առանց յօդակապի և շաղկապի կազմուած բոլոր այն բարդ բառերը, որոնց վերջին բառը միավանկ է, գրեթէ միշտ նեռով յոքնակի կ'ելլան, ինչպէս ջրհորներ, քարափներ, քարայներ, հիւսիսայգներ, այլազգներ, ձկնորներ, կրծկալներ, աղջիկներներ, ջլախներ, ծակայէներ, չարսիրներ, դեղապներ, զանիվերներ, զանիվարներ, և այլն:

Յօդակապով միացած բառերուն դալով, անոնք այս տեսակէտով երկու դասակարգի կը բաժնուին. 1. Այն բառերը որոնց վերջին միավանկ բառը բայարմատ է, ինչպէս մատենագիր (մատեան գրող), տնաշէն (տուն շինող), դրամանենդ (դրամ ենենգող), և այլն: 2. Այն բառերը որոնց վերջին միավանկ բառը գոյական է, ինչպէս Պարսկահայ, օրաթերթ, հնդկահաւ, քաջասիրտ, սեւամորթ, և այլն:

Առաջին դասակարգին վերաբերողները միշտ նեռով յոքնակի կ'ելլան, ինչպէս դրօսակիրներ, գրագիրներ, հաշուապահներ, ցնունքի ընկերներ, լուռ, խորհրդապահ, քերթուածէ մը ու վէպէ մը աւելի ազդեցիկ շատ անգամ: Անհետացած կեանքի մը ստուերներ, որ երբեկրանքիդ մէջտեղ կուգայ հին ցաւ մը կենդանացնել և սուգիդ մէջ՝ հին երջանկութիւն մը: Նրկար մը, որուն առջեւ կը յուզուիս, չուտով զգացնել կու տայ իր արուեստականութիւնը. սիրուած եղանակ մը, իր նուազումին հետ կը նուազեցնէ վերյուշումը զոր պատճառած էր. բայց խամրած ծաղկին տերեւները, գրքի մը կամ նամակի մը ծոցը մոռցած, փոշանալու վիճակի մէջ իսկ՝ նորէն քեզի կը նային անդութ մեղկութեամբ մը, հոգիդ ցնցելով: Քեզի հետ ապրած են և դուցէ քեզմէ ետքն ալ ապրին:

Ու գոցելի հատորը, յամիկի փունջս պահելով դարձեալ իր սիրական ու վարժուած ծալքին մէջ, զոր անգամ մըն ալ ո՛վ գիտէ ե՞րբ պիտի բանամ:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ԻՆԴԻՐՆԵՐ

Բ.

Ինչպէ՞ս պէտք է կազմել յոքնակին այն բարդ բառերուն որոնց վերջին բառը միավանկ է: Ահա խնդիր մը, որուն լուծումը իրաւամբ կնճռոտ նկատուած է եւ որուն նկատմամբ մեր գրողները չեն հետեւիր ընդհանրապէս որոշ ուղղութեան մը: Այսպնեան այս բառերուն մասին յատուկ օրէնք մը չ'աւանդեր եւ կը շատանայ միայն յայտնելով թէ բազմավանկ բառերը ներ ով յոքնակի կ'ելլան: Իրաւ է որ այս բառերէն անոնք որ ժողովրդեան լեզուին մէջ գործածական են՝ միշտ նեռով յոքնակի կ'ելլան, ինչպէս դպրասուններ, նաւապետներ, տնտեսներ, կրծկալներ, իրիցկիններ, աղջիկներներ. սակայն վերջին քսան երեսուն տարիներուն՝ գրաւոր լեզուին մէջ մտած են կարգ մը նմանօրինակ բառեր որոնցմէ ոմանց յոքնակին միշտ եր ով կ'ելլայ, ինչպէս Ռուսահայեր, արժեքուզրեր, օրաթերթեր, մանրալուրեր, և այլն: Կան ուրիշ այս տեսակ բառեր ալ, որոնց յոքնակին վրայ համաձայն չեն գրողները, և յաճախ միևնոյն գրուածքին մէջ կը հանդիպիս սա տարբեր ձեւերուն. հոգենաւներ, մարտանաւեր, օրագիրներ, հեռագրեր, ճակատամարտներ, կռփամարտեր, և այլն: Այս անկանոնութիւնը հետեւանք է սա պատճառին որ ոչ ոք որոշ ուղղութեան մը կը հետեւի այս մասին, որովհետեւ ոչ ոք մտէն ուսումնասիրած է խնդիրը:

Վերջերս ծանօթ բանասէր մը, Յովհաննէս Գագանճեան, որուն կարծիքը հարցուցած էի այս խնդրին նկատմամբ, զրկած էր մեզ յօդուած մը զոր հրատարակեցինք Արեւելքի մէջ. Գագանճեան կը խստովանէր թէ կարելի չէ այս մասին օրէնք մը ճշդել և փափաք կը յայտնէր՝ միշտ ներ ով կազմել այս տեսակ բարդ բառերու յոքնակին: Դժբախտաբար այդ փափաքին գործադրութիւնը հնար չէ, ոչ թէ առաջարկուած միօրինակութիւնը ներդաշնակութեան չատ նպաստաւոր չէլլալուն, այլ մանաւանդ անոր համար որ կարգ մը բառերու մասին սովորութիւնը բացարձակապէս ընդհանրացած է և ա՛լ կարելի չէ փոխել զայն: Հարկ է ուրեմն քննել թէ ո՛ր պարագաներուն մէջ ներ ով և ո՛ր պարագաներուն մէջ եր ով յոքնակի կ'ելլան այս կարգի բառերը, հետեւելով լաւագոյն գրողներու օրինակին:

Այս մասին կարգ մը դիտողութիւններ ըրած եմ, զորս կը փութամ ներկայացնել հայ բանասէրներուն ուշադրութեան:

Նախ դիտած եմ որ առանց յօդակապի և շաղկապի կազմուած բոլոր այն բարդ բառերը, որոնց վերջին բառը միավանկ է, գրեթէ միշտ նեռով յոքնակի կ'ելլան, ինչպէս ջրհորներ, քարափներ, քարայներ, հիւսիսայգներ, այլազգներ, ձկնորներ, կրծկալներ, աղջիկներներ, ջլախներ, ծակայէներ, չարսիրներ, դեղապներ, զանիվերներ, զանիվարներ, և այլն:

Յօդակապով միացած բառերուն դալով, անոնք այս տեսակէտով երկու դասակարգի կը բաժնուին. 1. Այն բառերը որոնց վերջին միավանկ բառը բայարմատ է, ինչպէս մատենագիր (մատեան գրող), տնաշէն (տուն շինող), դրամանենդ (դրամ ենենգող), և այլն: 2. Այն բառերը որոնց վերջին միավանկ բառը գոյական է, ինչպէս Պարսկահայ, օրաթերթ, հնդկահաւ, քաջասիրտ, սեւամորթ, և այլն:

Առաջին դասակարգին վերաբերողները միշտ նեռով յոքնակի կ'ելլան, ինչպէս դրօսակիրներ, գրագիրներ, հաշուապահներ, ցնունքի ընկերներ, լուռ, խորհրդապահ, քերթուածէ մը ու վէպէ մը աւելի ազդեցիկ շատ անգամ: Անհետացած կեանքի մը ստուերներ, որ երբեկրանքիդ մէջտեղ կուգայ հին ցաւ մը կենդանացնել և սուգիդ մէջ՝ հին երջանկութիւն մը: Նրկար մը, որուն առջեւ կը յուզուիս, չուտով զգացնել կու տայ իր արուեստականութիւնը. սիրուած եղանակ մը, իր նուազումին հետ կը նուազեցնէ վերյուշումը զոր պատճառած էր. բայց խամրած ծաղկին տերեւները, գրքի մը կամ նամակի մը ծոցը մոռցած, փոշանալու վիճակի մէջ իսկ՝ նորէն քեզի կը նային անդութ մեղկութեամբ մը, հոգիդ ցնցելով: Քեզի հետ ապրած են և դուցէ քեզմէ ետքն ալ ապրին:

Ու գոցելի հատորը, յամիկի փունջս պահելով դարձեալ իր սիրական ու վարժուած ծալքին մէջ, զոր անգամ մըն ալ ո՛վ գիտէ ե՞րբ պիտի բանամ:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆը

Ժիւլ Վէռնի Ֆիլիաս Ֆոգը չէ, որ ութսուն օրուան մէջ կատարեց աշխարհի շրջանը, ահագին զումարներ ծախսելով՝ իր գլուխը չահելու համար: Երկու «անարծաթ» խմբագիրներ են, Ֆրանսացի, որոնք 1895ի յունուարին կ'որոշեն աշխարհի շրջանը ընել, Բարիզէն մեկնելով: Անոնց անունները բոլորովին անծանօթ չեն Պոլսեցիներուն, որովհետև՝ ինչպէս կը տեսնուի՝ այս տեղէն ալ անցան Պ. Պ. Լրոուա և Բարկեօ, երկու տարի առաջ:

Երկուքն ալ երիտասարդ, միտքերնին կը դնեն թէ աշխարհի ո՛ր կողմն ալ ըլլայ մարդ, անօթի չի մեռներ, կրնայ դրամ չհիլ և նոյն իսկ ապրիլ, եթէ կամք եւ աշխատելու կորով ունենայ: Այս մտածումով, յունուար 8ին, իրենց բոլոր ունեցածը կը ծախսեն հացկերոյթի մը մէջ զոր կու տան իրենց բարեկամներուն եւ կը մեկնին Սէն-Տընիէն ուր կը գտնուի իրենց բնակութիւնը, ոտքով մինչեւ Բարիզ երթալու համար. հոն հասած իրկունին իսկ, Քաֆէ Քոնսէրթ մը մէջ, ուր մտնելու ձրի տոմսակ ունէին, կը ներկայանան նշանաւոր երգիչ Բօլիսի, անոր օթեակին մէջ. իսօսակցութեան պահուն, Լրոուա Բարիզեցի պատկերը կը գծէ և Բօլիսս կը գնէ զայն հինգ ֆրանքի. այդ գրամով իսկոյն ճամբայ կ'ելլեն երկրաչափորդով Մըլեօն երթալու ուր, տեղական թերթերու մէջ, վճարումով յօդուածներ կը հրատարակեն: Երկու օր հոն կը մնան, և իրենց պանդոկի ծախքերը վճարելէ ետքը 15 ֆր. աւելցուցած, Ֆրանսայի ուրիշ մէկ կողմը կ'երթան. եւ այսպէս, քաղքէ քաղաք անցնելով, կը հասնին Մարսիլիա ուր կը շահին 665 ֆր., դարձեալ վճարուած յօդուածներ հրատարակելով իրենց ուղեւորական տպաւորութեանը վրայ: Հոն, խղճահարութիւն կ'ունենան. դրամին չատ էր. չէ՞ մի որ որոշած էին անկուսի ճամբորդել, Շարաթ մը ձոխ կեանք կը վարեն և երբ 30 ֆր. միայն կը մնայ ձեռքերնին, կը մեկնին Նիս: Հոն կ'ուզեն մնալ ատեն մը և ամսուան մը համար կառք մը կը վարձեն. կը հրատարակեն Նիս-Սբորդ թերթը ճիարշաւի օրերը, շատ մը ապդերով. և իրենց անկէ մեկնած պահուն, նոր թերթ մը կը հիմնեն՝ Աճ Ռուդ (Ճամբուն վրայ) անունով որուն համար 200 բաժանորդ կը գտնեն: Սահմանագլուխը կ'անցնին Մանդօնի մէջ, ուր կը գտնեն երկու պիսիքլէթ որով կ'երթան մինչեւ Միլան և հոն կը հրատարակեն իրենց թերթին երկրորդ թիւր՝ կէսը Ֆրանսերէն կէսը իտալերէն, շահելով 2100 ֆր.:

Միշտ պիսիքլէթով, կ'անցնին Բավի, Ճենովա, Բիզա, Ֆիօրէնցա, Հռոմ, ուր հրապարակախօսութիւններ ընելով և յօդուածներ հրատարակելով, և մանաւանդ իրենց թերթին շնորհիւ, կը տեսնեն թէ 8700 ֆր. շահած են արդէն որուն մեծ մասը ծախսած էին Աճ Ռուդի տպագրութեան համար որ կը պարունակէր բազմաթիւ պատկերներ: Հռոմի մէջ կը հրատարակեն այդ թերթին երրորդ թիւը և իրենց սովորութեանը համեմատ հացկերոյթ մը կու տան մամուլին: Յաջորդ օրը կը կը մեկնին Նաբոլի, անկէ Մէսինա և Գաթանա. այս վերջին նաւահանգիստն չունենալ նատելով Յունաստան կ'ուղեւորին և Աթէնքի մէջ կը հրատարակեն իրենց թերթին չորրորդ թիւը որ առաջիններուն յաջողութիւնը կը գտնէ. բաժանորդներուն թիւը հասած էր արդէն 4000ի:

Աթէնքէն էր որ Պոլիս եկան, ուր հրատարակեցին Աճ Ռուդին հինգերորդ թիւը՝ թուրքերէն, ֆրանսերէն, յունարէն. սակէ դացին Պոպատին ու Եգիպտոս: Հոն կը հրատարակեն 6րդ և 7րդ թիւերը. Գահիրէի մէջ հրապարակախօսութիւններ կ'ընեն բարեգործական նպատակով և Սփինքսի տաճարին մէջ, Բուրգերուն հանդէպ, հացկերոյթ մը կու տան Եգիպտոսի օրագրողներուն: 40,000 ֆր. շահած են արդէն և տարի մը է միայն որ մեկնած են Բարիզէն:

Բօռ-Սայիտէն կը մեկնին Հնդկաստան եւ Պոմպայի մէջ անգլիերէն, ֆրանսերէն եւ Բարսիներու լեզուով կը հրատարակեն իրենց թերթին 8րդ թիւը որուն արդիւնքով կը ճամբորդեն Հնդկաստանի մէջէն, կանդ առնելով Մատրաս և Բօնդիշէրի ուր պարահանդէս մը կը տրուի իրենց: Երկու ֆրանսացիները, իրենց ծրագրին հաւմաս, ամբողջ ունեցածնին կը ծախսեն, յաջորդ ճամբորդութեան համար պէտք եղած դրամը միայն պահելով: Անկէ կ'անցնին Մէյլան, Բօլոմպօ և Սայիգոն, ուր կը հրատարակեն Աճ Ռուդի 9 դ թիւը, Ֆրանսերէն և դամպօճերէն: Հնդկաչինի մէջ կը մնան վեց ամիս. կերթան Հանոյի, անկէ Հայֆոնկ, Հոնկ-Քոնկ, Քանդոն և Բէյքին, ուր Լազարիաններուն տպարանը կը տպուի 11րդ թիւը—10 դը հրատարակած էին Հանոյի մէջ:

Զինաստան, իրենց տեսած երկիրներուն ամէնէն քիչ քաղաքակրթեալը, կը զարմացնէ ու կը հրապուրէ զիրենք իր ինքնատիպ երեւոյթներովը ու բարքերովը: Կ'անցնին Ճարան և Եաքօկամայի մէջ ներկայ կը գտնուին արեւածագկիներու համբաւաւոր հանդէսին զոր Լօգի նկարագրած է այնքան դիւթիչ կերպով: Նոյն օրերը, այդ քաղքին մէջ Ֆրանսացի մը ընվոլվերի երեք հարուած քաշած էր կնոջը վրայ. սեր ուղեւորներէն մէկը ինքնակոչ փաստաբան կ'ելլայ իր հայրենակցին և կը պաշտպանէ զայն յաջողութեամբ:

Սանտուիչ զղրկերը հանդիպելի եւ՝ քը, կ'երթան Սան-Ֆրանչիսքօ, ուր կը հրատարակեն 12-13դ թիւերը իրենց ուղեւորական թերթին, որուն հաստատին միջոցաւ չորս ամիս կ'անցցուենն Քալիֆոռնիայի մէջ. արդէն իսկ 100,000 ֆր.ի աւելի շահած էին: Ամերիկեան յիշատակներ գտնելով, իրենց ծնողքին կը դրկին: 1897 օգոստոս 15ին Մէքսիկա կը հասնին և այդ հարուստ երկրին մէջ իրենց շահած դրամով իշխանական կեանք կը վարեն: Հոն՝ Աճ Ռուդի 14դ թիւը կը հրատարակեն 13,000 ֆր. ծախքով և հոս տպագրութեամբ, 400 պատկերներով զարդարուն:

Հոս, Բարիյս ը կը դաժնուի իր ընկերոջմէն, Քուռիք տը Մէքսիկոյի խմբագրութեան մէջ մնալով ուր կը գտնուի այս պահուս: Լրոուա առանձին կը շարունակէ ճամբորդութիւնը, քիչ մը տխուր բնականաբար, ու կ'երթայ Նոր Օրլեան և Նիւ Եորք տուր հրապարակագրութեամբ կը շարունակէ դրամ շահիլ: Ներկայ հոկտեմբերին շրջանին կը նայի Հավա երթալու համար. հաշիւ ընելով, կը գտնէ որ երկու ընկեր 220,000 ֆր. շահած էին այս ճամբորդութեանը մէջ, միլիոնատէրի մը պէս ապրելով և ամբողջապէս ծախսելով շահածնին: Աճ Ռուդի բաժանորդները պիտի ստանան հիմա այս թերթին 15դ թիւը, որ պիտի հրատարակուի Բարիզ ուր հասած է Լրոուա: Երիտասարդ ուղեւորը առանձին հատորով մըն ալ պիտի ամփոփէ իր ճամբու նօթերը:

ՆԱՄԱԿ ԴԱՒՐԷԺԷ

ԴԱՒՐԷԺ, 8 Հոկտ.

Ասղպատակարի մայրաքաղաք Դաւրէժը, Պարսկաստանի ամենամեծ քաղաքը, իր կլիմայով և բնական դիրքով, գրեթէ առաջին տեղը կը բռնէ պտուութեան մէջ: Եթէ այս քաղաքը կանոնաւոր կազմակերպութիւն ունենար, այնպիսի տարածութիւն մը կը գրաւէր որուն չուրջը անկարելի կ'ելլար մէկ օրուան մէջ կտրել անցնիլ: Ներս մտնողը երկար ատեն չի հակնար թէ քաղաք է թէ անմարդաբնակ փողոցներ, որովհետեւ ո՛ր կողմը նայիս, բաց ի դռուներէն, ցեխոտ պարապատ պատեր կը բարձրանան: Աւելի զարմանալին այն է, որ փողոցները անհաւասար բարձր են տուներու բակերէն և նոյն իսկ տան դռներէն. պատճառը սա է, որ տարիների ընթացքում այլ եւ այլ կեղտոտութիւններ մնալով ու փտելով՝ փողոցներու պաշարը կ'աւելցնեն և այդպէսով հեղգհեղգ կը բարձրանան: Ենթադրութիւնս միայն կարելի է ըսել որ քաղաքը ունի յիսուն հազար տուն եւ երկու հարիւր հազար բնակիչ: Աչքի զարնող ոչ մէկ շինութիւն չկայ, բաց ի 1437-1468 թուականի աղոթատեղի մը, այժմ աւերակ և նոյնպէս հին ու աւերակ մզկիթներէն որ 120 ոտք բարձրութիւն ունի: Քաղքին մէջ կան չորս հազար խանութ, երեք հարիւր քսան մէսճիտ և հարիւր բաղնիք: Հարաւային և արեւելեան հիւսիսի կողմերէն չրջապատուած է լերկ լեռներով, իսկ արեւմտեան կողմէն մինչեւ Ուրմիայ լիճը կը տարածուի ընդարձակ դաշտը: Գրեթէ հինգ հազար ոտք բարձր է ծովի մակերեւոյթէն. կլիման հրաշալի է, օդը առողջարար. իսկ ջուրը ընդհանրապէս անմաքուր: Դաւրէժը կարեւորութիւն ունի Պարսկաստանի հայերու համար, գլխաւորապէս այն պատճառով որ այստեղ են խմբուած քիչ չատ բարեկեցիկ հայեր և կը համարուի մուտքը կեդրոն Պարսկահայոց: Այստեղ կը նստի Ասղպատակարի առաջնորդը (այժմ նորապատկ Սահակ եպիսկոպոս Այվազեանը) որուն թեմը կը տարածուի մինչեւ Խոյ, Ուրմի, Սալմաստ և Մակու: Հայերը 600 տուն են երկու թաղերու մէջ, Լիլիպա և Զալպա (բերթաթաղ): Այս թաղերուն մէջ են Օսմանեան, Անգլիական, Ռուսական, Ֆրանսական և Աւստրիական հիւպատոսարանները: Հայերը ունին 4 երկսեռ դպրոցներ, աղջկանց երկու արհեստանոցներ, մարդասէրներ, ատուաձայնիներ, նաւավարներ, գրագէտներ, գրքածանները, զօրավարներ, թնդանօթաձիգներ, յառաջապահներ, հրամանատարներ, թղթակիցներ, քանանատներ, դրամանենգներ, շատախօսներ, և այլն:

Երկրորդ դասակարգին վերաբերողները կարելի է բաժնել երկու մասի, այն բառերը որ գոյական են և անոնք որ ածական են:

Ածականները միշտ նեռով յոքնակի կ'ելլան, երբ գոյականաբար գործածուին, ինչպէս քաջասիրտներ, սրամիտներ, սեւամորթներ, գանգրահեռներ, և այլն:

Գոյականները միշտ եռով յոքնակի կ'ելլան, ինչպէս մանրալուրեր, Պարսկահայեր, յօդացաւեր, հնդկահաւեր, մարտանաւեր

տանոցներ և երկու մանկապարտէզ։ Ղալաթիոյ տղայոց դպրոցը կը բաղկանայ չորս դասարանէ, իսկ աղջկանց երկու. Լեզուվոյ տղայոց մինչեւ Գ. իսկ Օրիորդաց մինչեւ Բ. դաս։ Այս վերջինը, աղջկանց դպրոցը զոր կառուցել են հարուստ Թուման եանները, իր տեսակին մէջ միակն է ի Դուրբժ հայկական եւ պատուաբեր չինութիւն մը։ Ղալաթի դպրոցի տարեկան պիւտճէն 6000, իսկ միւսինը 4000 ռուբլի է։ Ղալաթի ուսուցչական խումբը բաղկացած Գէորգեան Ճեմարանի սաներէն են (հոգի 12)։ Ամերիկայի բողոքական միսիոնարները կը պահեն նոյնպէս երկու դպրոցներ և մանկապարտէզներ, որոնք իրենց մուտքը ու բարոյական կողմերով տարբեր են, մերիներս հայ տղաքը մեծ թուով հեռանալով անոնցմէ մեր դպրոցները եկան։ Նշանաւոր են Դաւրիժի Հայուհեաց երկու բարեգործական ընկերութիւնները, որոնք իսկապէս ծառայում են իրենց կոչմանը։

Իբրեւ վանականական ազգ, Հայը Պարսկաստանի մէջ ընդարձակ ասպարէզ ունի, բայց օգտուողները քիչ են։ Բացի եւրոպական մէկ քանի ընկերութիւններէ, մասնաւորապէս Ամերիկեանի ամբողջ վանականութիւնը հայերուն ձեռքն է կեդրոնացած, որոնք տեսակ մը միջնորդի դեր կը կատարեն եւրոպական և ասիական ապրանքներու փոխանակութեան մէջ։ Ցայտնի է թէ Պարսկաստանը կ'սրատաձգ մեծ մասամբ հում նիւթեր, որոնք յետոյ վերադառնալով իբր եւրոպական ապրանք կրկնապատիկ ու քառապատիկ արժէք կը գտնեն։ Երկրին մէջ ոչ մէկ արդիւնաբերական ճիւղ զարգացած չէ, գործարանական կեանք չկայ, ճանապարհներու յարմար հաղորդակցութիւնէ իսպառ զուրկ ըլլալով։ Նիւթերու փոխանակութիւնն ալ չատ դանդաղ կը կատարուի։ այդպէսով, վանականութիւնը չի տանար մեծ գործ ու ծաւալ։

Բաց ի անհատական վանականներէն, կան ընկերութիւններ ալ որոնք կարտածեն շոր մրցեր։ ինչպէս նուշ, սարդա (չամիչ) ընկոյզ, արմաւ, ծիրան եւն։ բամբակ ու մորթ։ Վանականութիւնը միայն Ռուսաստանի հետ է։ Դաւրիժի հայերուն մեացած մեծամասնութիւնը արհեստաւոր է։ արհեստներն են ոսկերչութիւն, դերձակութիւն և հիւսնութիւն։

**

ԱԶԳԱՅԻՆ

Քաղաքական ժողովը գումարուեցաւ երեկ Ղալաթիոյ խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պարտիարք Հօր և ատենապետութեամբ Մեսէվան փաշա Ասլանեանի։

Ժողովը խորհրդակցութենէ մը եւքը յայտարարեց Ս. Նախագահն թէ իր պաշտօնավարութեան երիսմեայ շրջանը լրացած է այլ եւս եւ խնդրեց որ իր յաջորդին ընտրութեանը համար հարկ եղածը ի գործ դնէ, խոստանալով միանգամայն չարունակել իր պաշտօնը մինչեւ որ նոր ընտրութեամբ ժողովը վերակազմուի։

Ս. Նախագահը այս խնդրին նկատառուած Խան ժողովի յառաջիկայ նիստին վերապահեց։ Ժողովը յետոյ զբաղեցաւ իր օրակարգին մէջ գտնուած յարաբերական կարգ մը խնդիրներով, ինչպէս նաեւ դատաւորէ հասած գրութիւնները կարդաց և գաւառաց ազգաստի վարչարարներու խնամակալութեան վերաբերեալ գործերու կարգադրութիւններ ըրաւ։

—Ցայտնի է թէ Սամսթիոյ 1894ի հրիդեալներուն ի նպաստ հանգանակուած գումարով Ազգ. Վարչութեան որոշմամբ Միւլք կալուած մը պիտի գնուէր և տնոր հասոյթը հրիդեալներուն պիտի բաժնուէր։ Այս անգամ այդ հրիդեալները հանրագրութիւն մը մատուցանելով Ս.Պարտիարքին, Վարչութեան կողմէ իրենց մասին ցոյց տրուած հոգածութեան համար շնորհակալութիւն յայտնելէ եւքը, կը խնդրեն որ այդ որոշումը ի գործ դնելու տեղ, որպէ հնգամեայ ամսական 20-30 ղրշ. պիտի իկնայ իւրաքանչիւրին, հանգանակուած դրամով իրենց մէկ մէկ իրմիթի չմնալու ձեւնարկուի քանի որ հանգանակութիւնն ալ նոյն նպատակով եղած էր արդէն։

—Պարտիարքական փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան Ս. գործակատար Տ. Ներսէսեան Տիգրան էֆէնտիի հետ երկի Ցուռնոց Պարտիարքարանը երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ցուռնոց Պարտիարքական Փոխանորդին, իր եպիսկոպոսացմանը առթիւ անոր արուած շնորհաւորական այցելութեանը համար։

—Մուշի Ս. Յովհաննու վանքի միաբանները հանրագրութիւն մը ղրկած են Պարտիարքարան որուն մէջ նոյն վանքի վանահայր Հեղինէ Տ. Մկրտիչ վարդապետն եկեղեցականի անվայել ընթացքը յայտնելով, կը յարեն իրենք խնդրին թողած են նոյն վանքը և կը գլուխնին Ս. Կարապետի վանքը, ուրէ կը դրկին հանրագրութիւնը և կը խնդրեն որ նախորդ Վարչութեան կողմէ այդ վարդապետի մասին տրուած որոշումի ի դրած դրուի։

Նախորդ Վարչութիւնը որոշած էր որ Հեղինէ վարդապետը Պուլանդրի Ս. Դանիէլի վանքը դրկուի։ Կրօն. Ժողովը իր յառաջիկայ նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնէ այս դիրը։

—Տնտեսական Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պարտիարքարանի մէջ և ի մէջ այլոց զբաղեցաւ Գանձիլլիի եկեղեցին չինութեան և մատակարարութեան հարցերովը, գրաւ ներկայացուց Բարսեղ էֆ. Զազարոսեան և խնայողաբար ունեցած պահանջքին 150 ոսկի նուիրել նոյն եկեղեցիին իր ծնողաց հոգւոյն համար։

—Ուսումնական Խորհուրդին շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ երէկ, Բերայի Արհեստանոցին մէջ, ատենապետութեամբ Տաքթ. Թորգոմեան էֆ.ի։

1. Խորհուրդը սակէ առաջ իր անդամներէն Յ. Գուրգէն էֆ.ի յանձնած էր ուսումնասիրել յօգուտ կրթական կարօտ պաշտօնէից նպաստից Անուտիի մը հաստատութեան խնդիրը, ինչպէս նաեւ նախորդ Ուսումն. Խորհուրդին կողմէ այս նպաստակով պատրաստուած կանոնագրի մը ծրագիրը, և արդիւնքը յայտագրել իրեն։

Գուրգէն էֆ. իրեն յանձնուած սոյն աշխատասիրութիւնը ներկայացուցաւ և տեղեկագիրը ներկայացուցած ըլլալով, յետ ընթերցման, որոշուեցաւ յանդիր նիստի օրակարգը անցնել խնդիրը և ի հարկին ատենով նաեւ մէկ քանի ձեռնհաս անձերու կարծիքը։

2. Տեղեկանալով որ Սկիւտար Ս. Մաչ Թաղի ազգային վարժարանը թէեւ այս տարի մէկ քանի յաջող չրջանաւարտներ ունեցեր, բայց այդ չրջանաւարտներն ըստ օրինի չեն ներկայացուած Խորհուրդին կողմէ կարգուած քննիչ Յանձնաժողովին ի քննութիւն, որոշեց գրել և բացատրութիւն ուզել այս մասին Թաղ. Խորհուրդէն։

3. Տիկին Զապել Տօնէլեան պատրաստած Գործնական ֆեռանսուրիւն արդի ասիատարարի տեսուչ գործին երկրորդ. գիրքն եւ Գուրգէն էֆ.ի յանձնուած ըլլալով ի քննութիւն, Խորհուրդը քննիչ էֆէնտիին կողմէ ներկայացուած տեղեկագրին վրայ որոշեց արտօնել և միանգամայն ջերմապէս յանձնարարել նոյն դասագրքին ազգային վարժարաններու մէջ գործածութիւնը, իրրեւ խնայեալ և դիւրաստոյց եղանակաւ պատրաստուած աշխատասիրութիւն։

4. Նկատելով որ ուսուցչական ընտրելիներու քննիչ Յանձնաժողովը ցարդ իր տեղեկագիրը չէ ներկայացուցած, որոշեց հրաւիրել Յանձնաժողովին դիւանը, որպէս զի փութացում տայ անոր պատրաստութեան և ներկայացնել Խորհուրդին մինչեւ յառաջիկայ նիստ։

5. Պալատ Թաղ. Խորհուրդին դիւանը իրեն եղած հրաւէրին համաձայն ներկայացած ըլլալով, թաղին ազգային վարժարաններու կրթական ուղղութեան և միանգամայն հոն պաշտօնավարող ուսուցիչներուն նկատմամբ կարծեաց փոխանակութենէ մը եւքը, Խորհուրդը, յիշեալ Դիւանին խնդրանքը, որոշեց վարժարաններն ուսումնական և մատակարարական վիճակին նոր զարկ մը տալու մասին իր յանձնարարութիւնները գրաւորապէս հաղորդել նոյն Թաղ. Խորհուրդին։

6. Ըստ յանձնարարութեան Սմեն. Ս. Պարտիարք Հօր, ուշադրութեան առաւ Վանայ Երամեան Որբանոց-Նախակրթարանի Ի. դրչ. ՀԲ.ի տեղեկագիրը, և յետ քննութեան, որոշեց խնդրել Ն. Սրբազնութենէն որ բարեհաճի իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնել առ անօրէն նոյն հաստատութեան, ձեռք բերուած յաջող արդիւնքին համար։

7. Իմաստիի ազգ. վարժարաններու Հոգաբարձութեան և ուսուցիչ Յակոբեան Թովմա էֆ.ի միջև ծագած անհամաձայնութեան մը առթիւ լսելի եւքը Գուրգէն էֆ.ի տեղեկութիւնները, որոնց յանձնուած էր տեղական քննութիւն մը կատարել, որոշեց այս մասին ինչ ինչ հրահանգներ տալ Գուգկոնոնոբ—Իմաստիի Թաղ. Խորհուրդին և միանգամայն յետաձգել Իմաստիի Որբերու Հոգաբարձութեան վարչացումը, մինչեւ իր այդ հրահանգներուն գործադրութիւնը։

8. Նկատողութեան առաւ կրթական տեսչէ էֆ.ին մէկ յայտագիրը, Սամսթիոյ Նուէնեան-Վարդուհեան երկսեռ վարժարաններու ուղղութեան մասին և որոշեց այդ յայտագիրը հաղորդելով Թաղ. Խորհուրդին հրաւիրել զինքը ի բացատրութիւն։

9. Խորհուրդը սակէ առաջ կէսարիոյ երկսեռ վարժարաններու ներքին բարեկարգութեան մասին կարդ մը անօրինութիւններ ըրած էր, վերադարձելով անոնց գործադրութիւնը Թաղ. Խորհուրդին ընտրութեան։ Իր երեկի նստին մէջ նկատելով որ Թաղ. Խորհուրդը ընտրուած և տացած է իր վերջնական կազմակերպութիւնը, որոշեց իր այդ անօրինութիւնները հաղորդելով Թաղ. Խորհուրդին հրաւիրել զինքը ի բացատրութիւն։

10. Մուշի ազգային նախակրթարաններու ուսուցչիներին ոմանք վիճակին կրթական գործին առթիւ տեղւոյն առաջնորդ. տեղապահին դէմ դանգատագիր մը ներկայացնելով, կրթական առաջնորդի մը պէտք կը զգայնին։ Խորհուրդը ներկայացեալ խնդիրը իր ձեռնհասութենէն վեր նկատելով, որոշեց մատուցանել զայն Սմեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

11. Ուշադրութեան առնելով Բուսլի Հիսարի ազգ. վարժարանի հրաժարեցուցած ուսուցչին գանգատի մասին կրթական տեսչէ էֆ.ի տեղեկագիրը, որոշեց հրաւիրել Թաղ. Խորհուրդը վճարել ուսուցչին ամբողջ պահանջքը, և միանգամայն անոր ուշադրութիւնը հրաւիրել այդ վարժարանին մէջ առանց վկայականի պաշտօնավարող ուսուցչին վրայ։

12. Լսելէ եւքը Էմրիէի Թաղ. Խորհուրդին բացատրական մէկ գիրը, վիճակին ազգնոց վարժարանին մէջ երբեմն պաշտօնավարող ուսուցչուհւոյն գանգատի մասին։ և նկատելով որ այդ ուսուցչուհին իր իրաւունքի մէջ կը գտնուի, որոշեց վերադարձնել զինուորական ուսումնական հարցերուն, գրաւ ներկայացուց Բարսեղ էֆ. Զազարոսեան և խնայողաբար ունեցած պահանջքին 150 ոսկի նուիրել նոյն եկեղեցիին՝ իր ծնողաց հոգւոյն համար։

Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ Գալֆիանեան Որբանոցի, Գասաբ-գիւղի, Թօփ-գափուի և Զմկիածագի վարժարանական խնդիրներով։

Յառաջիկայ կիրակի, նոյեմբեր 1, Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Գաբրիել Եպիսկոպոսը Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Բերայի, վասն յիշատակի ի Տէր հանգուցեալ ծնողաց Նորատունկեան Վահէ Դարբիէլ էֆէնտիի, և զկնի Ս. Պատարագին՝ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի հանդիսապէս։

30 Հոկտ. Բերա

Թաղական Խորհուրդ Բերայի

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԵՐ

Ծաղիկը այսօրուն սկսած է հրատարակուիլ իր ասէլի ձեւին գրեթէ կրկին ծաւալով և նոր պարունակութեամբ, ազգային, քաղաքական, բանաստեղծական և զուարճալիք։

—Լոյսը հրատարակուեցաւ այսօր ճոխ պարունակութեամբ։ Լոյսի հրատարակութեան չարունակութիւնը ապահովուած է։ Դիմել Պաղատեանեան գրատուն։

—Հանրագիտակը որ երկու չաբաթէ ի վեր դադարման դատապարտուած էր, վերստին հրատարակուելու արտօնութիւն ստացած ըլլալով, ըստ առաջնոյն Ղ. Բալատ էֆ.ի խմբագրապետութեամբ պիտի շարունակուի հրատարակուիլ։

ԲՈՂՈՔԱՑԻ

ԼՈՐԴ ՍՈԼԶԲԷՐԻԻ ՃԱՌԸ։— Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ Լորդ Սոլզպէրի հինգշաբթի օրը Ճաղաքապետութեան պաշտօնական ճառին մէջ արտասանած կարեւոր բանախօսութեամբ, որուն քանի մը մասերը հաղորդեցինք արդէն երէկ, բաներ է նաեւ. «Պատերազմը կրագիրներու ըսածին պէս այնչափ մօտ չէ եղած, բայց այս և ուրիշ շատ մը նկատումներ պարտաւորեցին բրիտանական կառավարութիւնը զգուշական միջոցներ ձեռք առնելու, որպէս զի ս և է վտանգի առջեւ յանկարծակիի չգայ։ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ դանուող ձեռնարկներ վերադրեցին մեզի։ բայց այդ կարգի բան մը չի կայ։ Հիմնական կացութիւնէն բաւական գոհ ենք։ Ձեռք կարծեր որ հիմա պատճառներ կենան այդ կացութիւնը փոփոխելու։»

Անգլիոյ նախարարապետը գովեց Ռուսիոյ առաջարկութիւնը ընդհանուր զէնրնկեցութեան համար, բայց, բաւ, մինչեւ որ Զարին բաղձանքը իրականանայ զգուշական միջոցներ պէտք է ձեռք առնուի։ «Այսօր, յարեց, պատերազմը կրնայ շուտով ծագիլ։ Ասոր համար է որ Անգլիա չի կրնար ընդմիջել իր ցամաքային ու ծովային զինուորական պատրաստութիւնները, որոնց նպատակը փոխադարձ ձեռնարկներ ու երկրակալութիւններ ընել չէ։ Կատարեալ պատերազմը, բայց մեր պարտքն է Անգլիոյ տէրութիւնը անվթար յանձնել մեր յաջորդներու։»

Լորդ Սոլզպէրի խօսելով Ամերիկայի վրայ, բաւ թէ Մ. Նահանգաց երեւոյթը եւրոպական դիւանագիտական տարբերուն մէջ մեծ ներանկեցութիւն ունի։ Կարելի է պիտի չծառայէ խաղաղութեան շահերուն, բայց Մեծն Բրիտանիոյ համար օգտակար պիտի ըլլայ։

Լորդ Սոլզպէրի ծանոյց թէ Անգլիա ընդունած է մասնակցիլ այն դեսպանախորհուրդին որ ծայրագիներու դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ պիտի խորհրդակցի։ Նախարարապետը յուսալի չգտաւ որ դեսպանախորհուրդը կարենայ հիմնական միջոց մը խորհիլ այդ կարգի չարիքի մը դէմ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Բեռլերսպուրգի լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ պատրաստութիւնները կը հերքեն այն լուրը թէ Ռուսիա զինուորական մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ։

ԲԱՐԻԶԷն հինգշաբթի թուականով կը հեռագրեն թէ նախորդ օրը տեղի ունեցած ծովակալներու Խորհուրդին մէջ կարեւոր որոշումներ որուեր են նաւային ճակատամարտի յատակաձեւի մը նկատմամբ։ Երեկիրնալ սկսեալ պահեստի երեսուն մարտանաւ մեկնելու պատրաստ վիճակի մէջ պիտի դրուին։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Մերակոյսին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ Պ. Տելոնէ որ հայցուցած էր թէ կառավարութիւնը ինչ միջոցներ ձեռք առած է բանակին պատիւը պահպանելու համար, ետ առաւ իր հարցապնդումը, որովհետեւ նախարարապետ Պ. Շարլ Տիւպիւի յայտարարեց թէ «Բանակը ազգին դէմ» գրքին հեղինակ Պ. Կոմէի դէմ դատ պիտի բացուի։ Պ. Տելոնէ հարցուց թէ ինչո՞ւ համար մեծ ռազմախրտչներու առաջն պահեստի զինուորներուն չտա յանձնութիւն կուտան։ Պ. ալ Ֆրէսնէ, պատերազմական նախարարը, յայտարարեց թէ նոր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։

—Խորհրդարանին դիւանները ընտրեցին Ելմտացոյցի յանձնաժողովին անդամները, որոնք 19 սրմատականներէ և 34 չափաւոր հանրապետականներէ կը բաղկանան։

—Ֆրանսայի Նախարարներու Խորհուրդը հինգշաբթի օրը քննեց Հնդկաչինու երկու միլիոն ֆր.ի փոխառութեան օրինագիծը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Բեռլերսպուրգի լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ միաձայնութեամբ համամիտ են Պ. Տէլքասէի որ խոհականութիւն ունենայ, Անգլիոյ պատասխանատուներուն տեղի տալով, զոհել ազգային արժանապատուութեան նկատումները, որչափ որ ալ դժուարին ըլլայ։ Ֆրանսայի ապահովութեան հայրենասիրական հոգածութեան, և անոր ուրիշ շահերուն որոնք Ֆաշոտայի գրաւումէն չատ աւելի կարեւոր են։ Միայն Անգլիոյ վրայ կ'կենան բարոյական պատասխանատուութիւնները այս քաղաքական ճակատագրածին գոր արդի պարագաները, Անգլիոյ կողմէ խստութեամբ ու ճարտարութեամբ չահագործուելով, անխնայութիւն կ'ընէին Ֆրանսայի համար, և կը պարտաւորեցնէին այս վերջինը համակերպելու, վասն զի հակառակ պարագային մէջ՝ ինք մեծ վտանգներու պիտի ենթարկուէր և Եւրոպա ալ սոսկալի խռովութիւններու։

Նովոսի, Ֆաշոտայի պարպուելուն առթիւ, դիտել կու տայ թէ այդ կէտին համար Ֆրանսայի բան արդարացի պահանջումներուն հակառակ, Ֆրանսական կառավարութիւնը նախամեծար սեպեց եւ կենալ, երկրին շահերուն համար։

Նովոյի Վրեմիա գրեթէ թէ այս որոշումը պոռ արիւնով պիտի ընդունուի Ֆրանսայի Երեսի. Ժողովին կողմէ։

—Ֆրանսան, կ'ըսէ Սթանսարս, մեզմէ աւելի չատ կը կրնայցնէ, եթէ երկու երկիրներու քաղաքական յարաբերութիւնները պոռին։ Մենք, կը յարէ, անկեղծօրէն կը բաղձանք լաւ յարաբերութիւններ ունենալ Ֆրանսայի հետ։ Պիտի ցաւինք տեսնելով որ Ֆրանսական նախարարութիւն մը հեռաւոր այնպիսի ընթացքի մը որ երկիներու յարաբերութիւնը խանգարէ և հարուած մը տայ Հանրապետութեան արժանապատուութեանը։ Ուրիշ ազգեր ալ Ֆրանսայի պէս պարտաւորեցան տեղի տալու, և այնպէս ալ ըրին առանց սպառնալիքի։»

Ընդլայնիները, կ'ըսէ Տէյլի Թելեկրաֆ, միշտ կը բաղձան լաւ յարաբերութիւն ունենալ Ֆրանսայի հետ, ուստի կը ժպտին երբ կ'իմանան թէ Անգլիոյ համար Ֆրանսայի ունեցած բարեկամական յարաբերութիւնները պիտի պոռին, վասն զի, կը յարէ անգլիական թերթը, այս վերջին քսան տարիներուն մէջ Անգլիոյ համար Ֆրանսայի բարեկամութիւնը անտանելի չէ եղած։

—Թէեւ հեռագիրը ծանոյց թէ անգլիական կառավարութիւնը դադրեցուցած է իր պատրաստութիւնները, սակայն Լոնտոնէն կը գրեն թէ պատրաստութիւնները կը շարունակուին։ Ծովային նախարարութիւնը արդիւրեր է ս և է տեղեկութիւն հաղորդել օտար նաւահանգիստներու մէջ գտնուած անգլիական նաւերու չարժումներուն վրայ։ Այս անօրինութեան վրայ չատ կը խօսուի։ ծովային ապաները այնպէս կը նկատեն թէ մեծամեծ դէպքեր կը պատրաստուին։ Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը երբեք այսչափ գաղտնապահ չէ եղած, ուսիկ հանրային կարծիքը կը հետեւցնէ թէ նաւային պարզ ցոյցէ մը չատ աւելի բան մը կը պատրաստուի։ Արլբարի, Ֆուրի, Էքսմաութի և Մարլիսրրի հրետանիներուն վրայ բազմահարուածեան չատ մը թնդանօթներ աւելցան։

—Իտալիոյ լրագիրները Ֆաշոտայի թողուելուն իրրեւ պատճառ կարգ մը պարագաներ մէջ կը բերեն որոնք այնքան հաճելի չեն Ֆրանսայի համար, բայց միւս կողմէ գոհունակութիւն կը յայտնեն թէ պատերազմ տեղի չէ ունեցած և այս առթիւ համակիր խօսքեր կ'ընեն Անգլիոյ նկատմամբ։ Լրագիրներէ ոմանք, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան հեռաքսին հակառակ, կը պնդեն թէ անգլիական համաձայնութիւն մը կայ Մելիերկարանի մէջ իրաց կացութիւնը պահպանելու համար։

—Պ. Քրիսպի, Իտալիոյ նախկին նախարարապետը, ըսեր է. «Անգլիոյ և Ֆրանսայի մէջ պատերազմ մը կարելի է մեկուսացնել, եթէ Ռուսիա չմիջամուխ, բայց ընդհակառակն եթէ Ռուսիա մէջ մտնէ, պատերազմը եւրոպական կ'ըլլայ, վասն զի երբեակ զինակցութիւնը այլ ևս չի կրնար չեզոք մնալ։ Իտալիա պէտք է պատրաստակ իր բանակը ու նաւատորմը։»

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.— Նիւ Եորք Հերալտ, Փիլիպպինեանները խնդրին նոր երեւեալութիւն վրայ գերման թերթերու գրածին պատասխանելով կ'ըսէ. «Արդէն չատ դիմումներ ըրինք յարաբերութիւն ունենալու համար։ Հակառակ օտար լրագիրներու սիրալ հրատարակութիւններուն, որոնք լաւ տեղեկութիւն չունին, վեհանձն թշնամի մը եղանք, գուցէ ներկայ դարուս ամենէն վեհանձն թշնամին, բայց կայ կէտ մը, ուր վեհանձնութիւնը ծկարութիւն կը դառնայ։ եթէ արդէն եղած զգողութիւններուն վրայ արիւնի և ոսկիի նոր ծախքեր ալ պիտի աւելնան, Սպանիա և իր ծածուկ դաշնակիցները պիտի դատեն թէ մենք դիտենք թէ ինչպէս պէտք է պահանջել յաղթականի մը արդար իրաւունքները։»

ՍՊԱՆԻՈՅ ներքին քաղաքականութիւնը հիմա բաւական ծանր տագնապի մը մէջ է որ չատ հոգ կը պատճառէ ամէն կուսակցութիւններու լուսամիտ և ուղղամիտ անձնաւորութեանց։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ ազատական կուսակցութիւնը պատասխանատու և Սպանիոյ գլխուն եկած ազէներուն պատճառաւ չատ տարարացած է և հիմա ո՛չ անհրաժեշտ ոյժ և ոչ ալ հեղինակութիւն ունի երկրին վերականգնման գործին ձեռք դարձնելու համար։ Բայց յայտնի չէ թէ ո՛վ պիտի ըլլայ արդի նախարարութեան յաջողը եթէ, պարագաներու բերումը, վարչութեան խնդիրը յարուցուի հաշտութիւնը կ'բուելէն եւքը։ Այս կացութիւնը ծանր մտահոգութիւններ կը պատճառէ Ֆրանսայի համար։

ԻՏԱԼԻԱ.— Հռոմէն կը հեռագրեն թէ նախարարներու վերջին գումարումներուն մէջ, վերջնապէս որոշուեր է խորհրդարանական աշխատութեանց ծրագիրը, յարաբերեալ նաստաշրջանին համար 4/16 նոյեմբերէ ի՝ նաստաշրջանին համար։ Նախարարները որոշեր են նաեւ գահամատին ընդհանուր գիծերը և Խորհրդարանին ներկայացուելիք օրինագիծերը։ Ասոնց մէջ ամենէն կարեւորն են գանձային բարենորոգումները, որոնք, ասանց վնասելու երամացոյցին հաւասարակշռութիւն, պիտի ապահովցնեն տուրքերու արդար բաշխում մը, ազգատ դասակարգին բեռը թեթեւցնելով և հարուստներունը աւելցնելով։ Կարեւոր է նաեւ հանրային ապահովութեան համար դատական նախարարին պատրաստած օրինագիծը, որ անհրաժեշտ դատուած է անցեալ մայիսին ցուցալի դէպքերուն հետեւանքով։ Նախարարը օրինագիծ մըն ալ պիտի ներկայացնէ, զանազան բարենորոգումներ առաջարկելով պատժական օրէնքին համար։ Նոյնպէս մեղմացուցիչ պարագաներ պաշարման վիճակի օրէնքին համար որ արտասովոր պարագաներու մէջ կը գործադրուի։ Խորհրդարանին ներկայացուելիք օրինագիծերուն մէջ կ'առաջարկուին նաեւ երամական ու երկրագործական զանազան նոր մէջոցներ։

—Իտալիոյ պատերազմական նախարարութեան 1899 – 1900ի երամացոյցին մէջ նշանակուեցան այն վարկերը որոնք անհրաժեշտ են 1899ի մեծ ռազմափորձերուն համար զորս պիտի կատարեն երկու զօրաբանակ Նաբրիի և Պարիի միջեւը։ Այդ զօրաբանակներէ մէկին պիտի հրամայէ գահամատագ Իշխանը։ Ռազմափորձերուն ընդհանուր հրամանատարութիւնը պիտի վարէ զօրավար. Միրրի։ Մեծ ռազմափորձերուն չմասնակցող զօրաբանակներն ալ մասնակի փորձեր պիտի կատարեն։

ՏՐԻՊՈԼԻՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Մադրիտ սա զեկոյցը կը հրատարակէ. «Պատերազմական նախարարութեան գաղտնի պարարութեան, որ անշուշտ Վեռարեակ Ատեանի պատժական հիւանդի պիտի հաղորդուի եթէ այս վերջինը ուզէ, հիմա կը գտնուի ապայակցեալ նոր պիտոնի զօրավար Պրոյի քով։ Կրնանք հաւատալ թէ այդ պարութեան կազմող բոլոր պաշտօնաթուղթերը, տեղեկագիրները և այլն, 1894էն ետքի թուականներուն կը կրեն։

ԾՈՒՐՈՒՑԵՂՆԵՐԸ.— Հոլանտայի դատական նախարարութիւնը ուսումնասիրեան օրագրին մէջ վերջերս հրատարակեց անունները կարգ մը օտարազգի ծայրագիներու և ուրիշ զեսպասիր անձերու։ Այս որոշման պատճառն է վերջերս Սպանիայէն ու Զուիցերիայէն կարգ մը ծայրագիներու արտաքսումը, վասն զի Հոլանտայի կառավարութիւնը կը կասկածի թէ մի գուցէ անոնցմէ մէկ քանին Հոլանտա մտած ըլլան։

ԳԵՐՄԱՆ կառավարութիւնը որոշած է գինուորական նաւահանգիստ մը հաստատել Տանցկիի մէջ և Թորպիկանաւերու կայան մը Բլէնէրհովի մէջ։

ՌՈՒԲԵՆՀԱԿԷՆ կը գրեն թէ Քրիսթիան թագաւորը ինը ամսի չափ բացակայ պիտի մնայ Տանիսարքայէն։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Ռուսիոյ հաղորդակցութեանց նախարարութեան մասնաղէտներու Խորհուրդը կ'ուսումնասիրէ երկաթուղիի նոր ծրագրեր, որոնց համաձայն երկու նոր գիծեր պիտի շինուին, մէկը Զիմինէ Վլատիմիրովոյ և միւսը Քլինէն Թէրիսթովոյ, կեդրոնական Ռուսիոյ նահանգներէն անցնելով։ Այս գիծերը առեւտրական մեծ կարեւորութիւն ունին։

—Մենելիք Բարիզի փողերանոցին յանձնարարեց երկու հարիւր հազար թալարիի և մէկ միլիոն մարք դրամի պատրաստութիւնը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ նախկին մեծապատիւ Տ. Եէնոնասուսի և Սինոդին խնդիրը, որ 1896ին ստնչափ խնդիր յարոյց Ռումանիոյ մէջ, նորէն երեւան ելաւ նախարարապետ Պ. Սթուրջայի կողմէ որ վերջերս Քրաեովայի մէջ բանախօսելու միջոցին Տ. Եէնոնասուսի նկատմամբ կրկնեց այն ամբաստանութիւնները որոնց համար այդ կղերականը դատապարտուած և յետոյ անպարտ արձակուած էր Սինոդին կողմէ։ Հիմակ այս խնդիրը քաղաքական դատարանի պիտի ներկայանայ, որովհետեւ Եէնոնասիուս Պ. Սթուրջայէն վնասուց հատուցում կը պահանջէ իրը զրպարտիչ. միւս կողմէ Մերակոյսն արտաքսութիւն ուղղած է նախարարապետին դէմ դատ բանալու համար։

ԱՄՍԹԵՐԴԱՄԻ մէջ Բամպրանտ պատկերանին գործերուն ցուցահանդէսը անցեալ կիրակի գոցուեցաւ։ Սեպտ. 8ին սկսած էր։ Այդ թուականէն մինչեւ փակման օրը 43,000 հոգի այցելեցին։ Նոյեմբ. 1էն 3, մուտքի գինը զեղչեցին, որով 8000 հոգի չափ համեստ վճարով տէր մարդիկ կրցան դիտել Հոլանտայի նշանաւոր նկարչին գեղեցիկ գործերը։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼի ոսկեհանքերուն հոկտեմբերեան հասոյթը 14,715 ունկի աւելի եղեր է։

ՓՈՐՆԷԼԻՈՒՍ ՀԷՐՋԻ, Բանամայի խնդիրին հանրածանօթ դերակատարին, դպրերը ծախուեցան վերջերս Բարիզի մէջ։ Ներկայ եղողները գարմացան չատ բան մը չդտնելով վախճանեալ Փորնէլիուսի տանը մէջ, որովհետեւ վաճառման արդիւնքը եղաւ 5300 ֆր.։

ՌՈՒՍԻՈՅ Վեհ. կայսեր Սթանսարս զրօսանուշն հրամանատարը Պ. Ֆրիտրիխս Եալթայի մէջ տնցեալ շաբթու մեռաւ։ Անցեալ աշնան Նարոլի գտնուած պահուն կասկի մը նեղը կուրծքին զարնուած ըլլալով անկէ ի վեր հիւանդ էր։ Զարը ու Զարուհին ներկայ գտնուեցան յուղարկաւորութեան հանդէսին, որ տեղի ունեցաւ Եալթայի մայր եկեղեցիին մէջ։ Մարմինը Սթանսարս զրօսանուշով Սեվաստոպոլ տարուելով հոն թաղուեցաւ։ Պ. Ֆրիտրիխս 1850ին ծնած էր։ Նշանաւոր ապպ մըն էր և մասնակցած գանազան ճակատամարտներու։

ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ.— Նոյեմբ. 12էն 21, Թուրինոյի մէջ տեղի պիտի ունենայ գրագէտներու միջազգային համաժողով մը։ Եղած հրաւէրին մինչեւ հիմա պատասխանած են Ֆրանսա, Պելճիքա, Հունգարիա, Ռումանիա, Սրժանթին, Զին, Ռուսիա, Զուիցերիա, Սպանիա, Նիքարակուա, Մ. Նահանգները և Սան-Սալվատոր։ Այդ առթիւ շքեղ հանդէսներ պիտի տրուին։

ԵԳԻՊՏԱՑԻՆ լրագիրները կ'ըսեն թէ Հընթրը փաշա Սկնաար երթալով տեսեր է որ Հապէշները հոն իրենց դրօշը պարզեր են։ Հընթրը փաշա անմիջապէս վար առնել տուեր է այդ դրօշը և Վէնիկ փաշայի հրամանատարութեամբ զինուորներու խումբ մը ձգեր է հոն։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒԹ. Տ. ԶԱԶԱՐՈՍԵԱՆ իր բնակութիւնը փոխադրած է Միսգ փողոց թիւ 13, ուր ամէն օր ՀԷս օրվ վերջ հիւանդ կընդունի։ 161 8—15

Հեռագրեր

ՍԷԼԱՄԼԸԲԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը մէջտեղէն անց և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ եւքը Կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Աւստրիոյ ու Սպանիոյ դեսպանները իրենց Ա. Թագուհիներով, Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի դեսպանատանց գործակատարները և Ա. Թագուհիները, գերմանական հիւպատոսը, Ռուսիոյ ընդհ. հիւպատոսը, պուլկարական գործակատարը և վաթսունէ աւելի օտարազգիներ։ Ներկաներէ ոմանք սենեկապետ կ'մնն պէտք միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒ

հէտտրիի գերեզմանին վրայ պսակ մը դրեր է արձանագրութեամբ մը։

—Օգոստափառ հիւրերը Լիբանանէն անցնելու ատենին, ինչպէս ծանուցուեցաւ, ընդունուած էին Լիբանանու կառավարիչ Նաում փաշայի կողմէ։ Ն. Վասմութեան ամուսինը աղջիկն է Ֆրանքօ փաշայի որ 1869ին Ֆրէտերիք Լիխանէն Լիբանան այցելելութեանը միջոցին, Լիբանանի կառավարիչ էր։ Տիկին Նաում փաշա գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը մատոյց Վեհ. Կայսրուհւոյն։ Վիլհէլմ Բ. Կարմիր Արծիւ պատուանշանի մեծ խաչը տուաւ Նաում փաշայի։

ԼԻՎԱՏԻՆ զրկուած օսմ. պատուիրակութիւնը, ինչպէս յայտնի է, գծուեցաւ մեծ տէրութեանց զինուորական կցորդներուն կողմէ։ Թէ՛ օսմ. կառավարութիւնը և թէ՛ հելլէն կառավարութիւնը դիտողութիւններ ըրած էին սահմանագլխին քանի մը մասերուն համար։ Արդ, Մանիդեօռ Աթէնքէն կ'իմանայ թէ մեծ տէրութեանց մէկ քանին այդ գործին վրայ բացատրութիւններ տուեր են Ցունաստանի նախարարութեան։

ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎ գտնուող օսմ. պահականաւորներուն համար ծովային նախարարութիւնը մասնաւոր չոգենաւով ածուխ զրկեց։

ՊԱՀԵՍՏԻ ՀԵՏԵԼԱԶՕՐԲ. — Սպարապետի Դուռը վերջերս որոշեց պահեստի հեծելազօրքեր կազմել։ Այս գործողութիւնը արդէն սկսած է և կանոնաւոր կերպով առաջ կը տարուի։ Զօրաբանակներու կեդրոններուն մէջ բարձրատիճան սպաներէ յանձնաժողովներ կազմուած են օրոնք զինուորագրութիւնը և ուրիշ յարակից գործողութիւններ կը կատարեն։ Այս պահեստները իւրաքանչիւր զօրաբանակներուն պիտի չցրուին, այլ առանձին կիսաբաժիններ պիտի կազմեն։

ԻՏԱԼԻՈՅ գահաժառանգ Իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Իտալոյ դեսպանատան պահականաւոր լրագրատուներ չոգենաւով Օսմ. կառավարութիւնը Լոնտոնի, Բարիզի ու Պէրլինի օսմ. դեսպանատուններէն տեղեկութիւններ ստացած էր Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ համակրանքի հաստատութեանց վրայ։ Արդ, նոյն դեսպանատունները պէտք է ղրկած են ծովային նախարարութեան և Թղթատարութեան վերատեսչութեան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատունը առջի օրը Բերլէն թարգմա փոխադրուեցաւ։

ԺԱՆՏԱՏԵՆԻ.—Բանկալթի Սիոնի քոյրերուն դիշերօթիկ վարժարանին մէջ ժանտատենի (բիձօ) դէպքեր պատահած ըլլալով, պատճառը կը վերագրուի վարժարանին մէջ դտնուած ջրհեղձի ջուրին։ Այս առթիւ քննութիւն մը պիտի կատարուի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ծախսերի Ռէժին օսմ. Ռէժին մեծ քանակութեամբ ծախսոտ դնեց, որուն համար 1,200,000 ֆր. վճարեց։

ՁԼԹԻ ԴՈՐԾԱՐԱՆ.—Մորալոզատէ ձէմալ պէյ ձեռնհաս պաշտօնարանէն տասնրհինգ տարուան մեռնաշնարհ ուզեց Գոնեայի Թէքէք գաւառին մէջ վայրի ձիերեկները պատուաստելով անոնց բերքերէն ձէթ պատրաստելու նպատակաւ երկու գործարան հաստատելու համար։

ՕՍՄ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Օտար երկիրներ գտնուող Օսմ. հիւպատոսարաններու ամսթոշակները վճարելու համար, Կայս. կառավարութիւնը Օսմ. Պանքային վրայ տրուած չէքեր ղրկեց նոյն հիւպատոսարանները։

«ԱՐԿՈՆՈՒ» զրօսանաւը, որ անգլիացի ու գերմանացի զրաստշրջիկներով Պոլսոյ նաւահանգիստը եկած էր, առջի իրիկունը մինչեւ վերին Վոսփոր պտոյտ մը կատարելէ ետքը Միջերկրական ուղեւորեցաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խեդիվը Պէհրա այցելելու միջոցին, պաշտօնական մարմին մը պաշտօնէ դարեցուցեր է տեղւոյն միւտիրը։ Նախարարներու Խորհուրդը որոշած ըլլալով որ միւտիրները հանդանակութիւն չը կատարեն, Պահէրայի միւտիրը անասած էր այդ որոշումին. ուստի յանցաւոր նկատուեցաւ և անպաշտօն վիճակի ամսամուտով պաշտօնէն եղաւ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ.—Ֆրանքօ Ֆէթֆի պէյ, որ Պետական Խորհուրդին անդամ կարգուած է, երմոական ճիւղին մէջ պիտի պաշտօնավարէ, իսկ Եանքօ էֆ. օրէնքդիր ճիւղին մէջ։

ՓԱՇՏԻ ԳԻՆԸ.—Քաղաքապետութիւնը թէեւ հրամայած էր վաճառականներուն որ փայտի չէքին տասնքսանեն զրչ. ի ծախեն, սակայն ասոնք, կ'ըսէ Սեւլեթ, չատ մը պատճառներով մերժողական պատասխան տուեր են։

ՍԱԳԴԷՋԻ նոր չինուած քարտէզը վերջին երկրաշարժէն վնասուեր է։

ԱԹՈՌ.—Հոկտ. 14ն 30, կ. Պոլսոյ ժամանող ամխարարժ նաւերու թիւն է վախտունութ։

ԿԱՐՄԱՆՈՅ.— Մէլանիկի առողջապահական քննիչ Վասիլիոս էֆ. որ Սէրէզ գացած էր կարմրախտին նկատմամբ քննութիւն կատարելու, հեռագրեց կուսակալութեան թէ երկու ամսէ ի վեր երեւան ելած կարմրախտը սկսած է թեթեւնալ և յուսալի է որ մօտերս բոլորովին անհետանայ։

ՄԷՀՄԷՏ ՓԱՇԱ, անդամ Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղին, երկար ատենէ ի վեր հիւանդ ըլլալով, երէկ մեռաւ։

ՅԱՄԱԲԱՑԻՆ երկրաշարժական վարժարանին ներքին տեսուչ գնդապետ Բաղրպ պէյի Մրելիվայութեան ատիճան տրուեցաւ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մէլանիկի կուսակալութիւնը, Սէրէզի կառավարչին տեղեկագրէն իմանալով որ Մէնէլիք գաւառակի Սբանչայի Պալա ու Քոպաչալա գիւղերուն մէջ ասպատակող եօթը աւազակ Քոպաչալայի երեւելիներէն երեքին տասը ոսկին և Սբանչայի Բէղրիի ալ նոյնչափ ոսկիով յանձնակալով այս վերջինն ալ սպանած են, անմիջապէս հեռագրեց Սէրէզի կառավարչին զինուորներ զրկել այդ աւազակները ձերբակալելու համար։ Կառավարիչը պատասխանեց թէ աւազակները նոյն գիւղի բնակիչներէն են եւ տեղին չարժառիթը անձնական թշնամութիւն է և թէ ամէն կողմ խուզարկութիւն կը կատարուի զանոնք ձեռք անցնելու համար։

—Մէլանիկի չրջակայ Եուենտրլար գիւղին մէջ ասպատակող Գասսալ Տինոյի, Թանաշ Ճուչքայի և Թոթիկէր գիւղացի Մէթրէի համար խուզարկութիւն կատարուելով առաջինը ձերբակալուեր է։ Ոստիկան-զինուորներ Մէթրէն գտեր են իր տունին մէջ պահուած, բայց աւազակը զէնք պարպեր է։ Կռիւը տեւեր է երկու ժամ և վերջապէս աւազակը սպանուեր է։ Մէթրէ մեռնելէ առաջ իր կինը սպաններ է կարծելով թէ կառավարութեան իմաց տուողը ան է։ Վերջէն գտնուեր են կրա հրացան մը և բէվոլվէր մը։ Ոստիկան-զինուորներու յանձնաբարեալ, հրացանագործութեան պահուն ոտքէն թեթեւապէս վիրաւորուեր է։

—Պոլսի մէջ վերջերս ձերբակալուեցաւ Մահմուտ անուն աւազակապետ մը որ իր երկու աղջիկներուն հետ կ'ապրէր հոն գացած էր Բուռնէլի կողմը անցնելու համար։

ՕԳՏՈՒԵԼՈՒ ՄԵԾ ՍՈՒՏ ՄԸ

1. Բառ. Անգղ. Հայ. Ցանկաբան պարզ 54, անգլերէն ընտիր կազմ 60 զրչ. Զեղչ 25 առ հարիւր կամ ներ 40 և 45, նոյնը բնտիր թղթի վրայ տպուած կաշեկազմ ներ 100 զրչ.։

2. Բառ. հայ-գաղ. Ե. Տէմիրճիպաշեան, վերջը ունի յատուկ անուանց բառգրքուկ մը, քաղուած 15 ընտիր լեզուով 17½, կամ 20։ Գաւառաց աղբարիկ տպոյտ համար ներ 10, 12½ և 15 զրչ.։

3. Հայ. Բանալի, արաբ. պարսկերէն և Թուրքերէն լեզուի, Պ. Պ. Գալպչեան 4 զրչ զեղչ 50 առ հարիւր կամ ներ 2 զրչ.։

4. Բէհնիմայի Լոյսպիեաթը թիւրքիկ գործ նոյն հեղինակին 4 զրչ զեղչ 50 առ հարիւր կամ ներ 2 զրչ.։

5. Այբբենարան և հեզարան Թուրքերէն լեզուի նոյն հեղինակին 2 զրչ. զեղչ. 50% կամ ներ 1 զրչ։— Սոյն գասագրքերը վաճառեալ են Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումնական Խորհրդին։

6, Բերական, մաքուր թղթի վրայ տպուած և կարուած 1000% ներ 6 զրչ.։

Այս գներ բացառաբար գաւառաց դպրոցներուն համար ըլլալով, պէտք ունեցողներն ուղղակի դիմելու են միակ կեդրոնատեղին, հրատարակչին գրասենեակը ուր կը գտնուին հայ և գաղ. ամէն տեսակ դասագրքեր։ Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին փոթով։ Ապառիկ գիրք չը զրկուիր ոեւէ տեղ։

Հասցէ

Զ. Թորոսեան, գրավաճառ Զազմագ-ճըլար, Վարիսէ խան. Կ. Պոլիս։

141 7—15

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 10 Նոյեմբ.

ՅԱՇՀՈՏԱՑԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Բարիզի դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ կասատան թէ Անգլիոյ փութիկոտ սպասակցութիւնը շատ տագնապալի վիճակ մը ստեղծէ։ Կը կարծուի թէ Անգլիա Ֆրանսան պիտի հրաւիրէ Պահր-էլ-Կազալն ալ թողելու։ Անգլիոյ դիւանագիտութիւնը այնպէս համոզուած կ'երեւայ թէ Ֆրանսա ամենեւին իրաւունք չունի Սուանի մէջ դիրք մը գրաւելու կամ տասցուածք մը ունենալու։ Անգլիական այս առաջարկը այն տեսն պիտի հաղորդուի Ֆրանսայի երբ Անգլիա յաջողած ըլլայ Նուսաէլ Էմիրը. այնուհետեւ ազդու կերպով Պահր-էլ-Կազալի պարպուիլը պիտի պահանջէ։ Ռուսիա, ինչպէս նաեւ Գերմանիա Ֆրանսայի կողմը պիտի բռնեն, երբ այս վերջինը համանման առաջարկ մը ստանայ. բայց դիւանագիտական չրջանակները այդպիսի երբեակ կապակցութիւն մը անհիմն կը նկատեն։ Վիլհէլմ Բ.ի համար կ'ըսուի թէ Փիլիպեան կղզիներու խնդրին առթիւ իր վերադարձը փութացուցած է և ոչ թէ Վերին Նեղոսի խնդրին համար, որովհետեւ այդ կղզեխումբին խնդիրը ծանր հանգամանք մը կ'առնէ, երբ Մ. Նահանգները կը պնդեն անոր տիրանալ և ասոր համար կ'առաջարկեն նոյն իսկ 200 միլիոն բէսէտա տալ Սպանիոյ Փիլիպպէաններու փոխարէն։ Այս փոխանցման մէջ Գերմանիա ածուխի մթերանոց ընելու նպատակաւ կը ջանայ փոքր դիրք մը ձեռք անցնել Փիլիպպէաններու մէջ որ կրնայ օգտակար ըլլալ Գերմանիոյ առեւտրական և պատերազմական նուաստութեան համար։

—Էօ տը Բարի կիմանայ թէ Ֆուրնիէ ծովակալին հրանգ տրուեր է որ փութով իր պատրաստութիւնները տեսնէ եւ Միջերկրականի Ֆրանսական նաւատորմը հրաման մը առնուած վայրկեանին իսկ մեկնելու վիճակին մէջ դնէ։

—Ծովային նախարարը հերքած է թէ Միջերկրականի նաւատորմը չարժման մէջ դրուած է։ Միւս կողմէ Թաճ հեռագիր մը կը հրատարակէ Թուլոնէն որուն մէջ ըսուած է թէ պատրաստութիւնները և աշխատութիւնները կը շարունակուին։

ԻՏԱԼԻԱ ԶԻՆԻ ՄԷՋ.—Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Զինու մէջ նաւահանգիստ մը դրաւելու համար իտալական զօրք պիտի զրկուի։

ԾԱՓՐԱՑԵՂՆԵՐՈՒ ԴԷՄ.— Ծայրագեղները դէմ գումարելի միջազգային յանձնաժողովին անդամակցելու համար Խալիա իր կողմէ պատուիրակ կարգեր է արտաքին գործոց նախարարը՝ ծովակալ Բանէլլաբօ, Մերակոյտի անդամ՝ Պ. Բանոնչիօ և Պ. Սորմանի Մոնորէթթի։ Պուլկարիոյ պատուիրակը պիտի ըլլայ՝ Վիէննայի պուլկարական գործակատար Պ. Սբրմանճիէվ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Բարիզէն Պէրլինի Lokalanzeiger թերթին կը հեռագրեն.— Ճամպէքայէն առնուած լուրերու նայելով Անգլիա Ճամպէքան Մ. Նահանգներուն պիտի թողու և փոխարէն Փիլիպպեան կղզեխումբին մէջ մաս մը պիտի ստանայ։ Մ. Նահանգները այս կերպով վերջնականապէս կարգադրած պիտի ըլլան Անգլիացիներու խնդիրը, ձեռք անցնելով Բուլան, Բորգօ-Բիքան և Ճամպէքան։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ.— Մ. Նահանգոյ մէջ ընդհանուր ընտրութիւնները երեքշաբթի օր սկսան. 23 նահանգներու ընտրութեանց արդիւնքը յայտնուած է. մեծամասնութիւնը հանրավարակներուն կողմը մնացած է։ Պ. Վան Վիք՝ 25,000 քուէի մեծամասնութիւնով Նիւ Եորք նահանգին նախագահ անուանեցաւ։

ՌՈՒՍԻՈՅ Զարը՝ Նախիմով դեր-ծովակալին հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցեր է Լիվատիայի մէջ։

Բարիզի թերթերէն 9 Նոյեմբ.

ԳԱՀԻՐԷի Ֆրանսական Ակումբը անցեալ չաբաթ իրիկուն ընդունելութիւն մը կատարեց Լուտոնէ Մարշանի և Պարթիէի։ Մարշանի կենացը բաժակ պարպուելով, Ֆաշտայի արշաւախումբին պետը պատասխաներ է թէ այնպիսի օր մը որ իրեն վիճակ կը պատճառէ և ուր Ֆաշտան պաշտօնապէս կը պարպուի, անկարելի է չատ խօսիլ։ Սերեք տարի կայ, յարեր է, Ֆրանսայի Ֆրանսայիներ Ափրիկէ գացին Վերին Նեղոսի Ֆրանսայինէրուն ձեռքը տեղափոխելու։ Թէեւ այսօր քիչ են, վաղը չատուոր պիտի ըլլան, բան մը չմոռնալով, բան մը չմոռնալով։ Մարշան հանդարտութեամբ և յուզեալ չէլտով մը կը խօսէր։ Շատ ծափահարուեցաւ։

—Զրոյց կայ թէ Քարտիֆանի Արաբները, որոնք Եգիպտացիներուն բարեկամ են, մեծ պարտութեան մատներ են Խարթում Էմիրին մարդերը։ Տէրվիշներու պետ մը, Շէրէֆ, անձնատուր եղեր է և հիմա Խարթում կը տարուի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Տիլի Կրաֆիֆ կ'ըսէ թէ պէտք չէ հաւատ ընծայել անգլիական յաջտարարներու նաւատաժիի մը չարժման լուրին։ Անգլիոյ նաւային պատրաստութեանց լուրերը, կ'ըսէ, շատ չափազանցուած են։ Բնդհանուր չարժում չկայ և հանձնարարեալ մասնաւոր նաւատաժնին նաւերը չմեկնին և քանի մը չաբաթէն ցրուին։ Բլիմութի հրամանատարը, խորհուրդի գումարեր է իր սպաները ծովազնացներու պաշտպանութեան վրայ տրուած չէքեր զրկեց նոյն հիւպատոսարանները։

«ԱՐԿՈՆՈՒ» զրօսանաւը, որ անգլիացի ու գերմանացի զրաստշրջիկներով Պոլսոյ նաւահանգիստը եկած էր, առջի իրիկունը մինչեւ վերին Վոսփոր պտոյտ մը կատարելէ ետքը Միջերկրական ուղեւորեցաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խեդիվը Պէհրա այցելելու միջոցին, պաշտօնական մարմին մը պաշտօնէ դարեցուցեր է տեղւոյն միւտիրը։ Նախարարներու Խորհուրդը որոշած ըլլալով որ միւտիրները հանդանակութիւն չը կատարեն, Պահէրայի միւտիրը անասած էր այդ որոշումին. ուստի յանցաւոր նկատուեցաւ և անպաշտօն վիճակի ամսամուտով պաշտօնէն եղաւ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ.—Ֆրանքօ Ֆէթֆի պէյ, որ Պետական Խորհուրդին անդամ կարգուած է, երմոական ճիւղին մէջ պիտի պաշտօնավարէ, իսկ Եանքօ էֆ. օրէնքդիր ճիւղին մէջ։

ՓԱՇՏԻ ԳԻՆԸ.—Քաղաքապետութիւնը թէեւ հրամայած էր վաճառականներուն որ փայտի չէքին տասնքսանեն զրչ.ի ծախեն, սակայն ասոնք, կ'ըսէ Սեւլեթ, չատ մը պատճառներով մերժողական պատասխան տուեր են։

ՍԱԳԴԷՋԻ նոր չինուած քարտէզը վերջին երկրաշարժէն վնասուեր է։

ԱԹՈՌ.—Հոկտ. 14ն 30, կ. Պոլիս ժամանող ամխարարժ նաւերու թիւն է վախտունութ։

ԿԱՐՄԱՆՈՅ.— Մէլանիկի առողջապահական քննիչ Վասիլիոս էֆ. որ Սէրէզ գացած էր կարմրախտին նկատմամբ քննութիւն կատարելու, հեռագրեց կուսակալութեան թէ երկու ամսէ ի վեր երեւան ելած կարմրախտը սկսած է թեթեւնալ և յուսալի է որ մօտերս բոլորովին անհետանայ։

ՄԷՀՄԷՏ ՓԱՇԱ, անդամ Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղին, երկար ատենէ ի վեր հիւանդ ըլլալով, երէկ մեռաւ։

ՅԱՄԱԲԱՑԻՆ երկրաշարժական վարժարանին ներքին տեսուչ գնդապետ Բաղրպ պէյի Մրելիվայութեան ատիճան տրուեցաւ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մէլանիկի կուսակալութիւնը, Սէրէզի կառավարչին տեղեկագրէն իմանալով որ Մէնէլիք գաւառակի Սբանչայի Պալա ու Քոպաչալա գիւղերուն մէջ ասպատակող եօթը աւազակ Քոպաչալայի երեւելիներէն երեքին տասը ոսկին և Սբանչայի Բէղրիի ալ նոյնչափ ոսկիով յանձնակալով այս վերջինն ալ սպանած են, անմիջապէս հեռագրեց Սէրէզի կառավարչին զինուորներ զրկել այդ աւազակները ձերբակալելու համար։ Կառավարիչը պատասխանեց թէ աւազակները նոյն գիւղի բնակիչներէն են եւ տեղին չարժառիթը անձնական թշնամութիւն է և թէ ամէն կողմ խուզարկութիւն կը կատարուի զանոնք ձեռք անցնելու համար։

—Մէլանիկի չրջակայ Եուենտրլար գիւղին մէջ ասպատակող Գասսալ Տինոյի, Թանաշ Ճուչքայի և Թոթիկէր գիւղացի Մէթրէի համար խուզարկութիւն կատարուելով առաջինը ձերբակալուեր է։ Ոստիկան-զինուորներ Մէթրէն գտեր են իր տունին մէջ պահուած, բայց աւազակը զէնք պարպեր է։ Կռիւը տեւեր է երկու ժամ և վերջապէս աւազակը սպանուեր է։ Մէթրէ մեռնելէ առաջ իր կինը սպաններ է կարծելով թէ կառավարութեան իմաց տուողը ան է։ Վերջէն գտնուեր են կրա հրացան մը և բէվոլվէր մը։ Ոստիկան-զինուորներու յանձնաբարեալ, հրացանագործութեան պահուն ոտքէն թեթեւապէս վիրաւորուեր է։

—Պոլսի մէջ վերջերս ձերբակալուեցաւ Մահմուտ անուն աւազակապետ մը որ իր երկու աղջիկներուն հետ կ'ապրէր հոն գացած էր Բուռնէլի կողմը անցնելու համար։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 10 Նոյեմբ.

ՅԱՇՀՈՏԱՑԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Բարիզի դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ կասատան թէ Անգլիոյ փութիկոտ սպասակցութիւնը շատ տագնապալի վիճակ մը ստեղծէ։ Կը կարծուի թէ Անգլիա Ֆրանսան պիտի հրաւիրէ Պահր-էլ-Կազալն ալ թողելու։ Անգլիոյ դիւանագիտութիւնը այնպէս համոզուած կ'երեւայ թէ Ֆրանսա ամենեւին իրաւունք չունի Սուանի մէջ դիրք մը գրաւելու կամ տասցուածք մը ունենալու։ Անգլիական այս առաջարկը այն տեսն պիտի հաղորդուի Ֆրանսայի երբ Անգլիա յաջողած ըլլայ Նուսաէլ Էմիրը. այնուհետեւ ազդու կերպով Պահր-էլ-Կազալի պարպուիլը պիտի պահանջէ։ Ռուսիա, ինչպէս նաեւ Գերմանիա Ֆրանսայի կողմը պիտի բռնեն, երբ այս վերջինը համանման առաջարկ մը ստանայ. բայց դիւանագիտական չրջանակները այդպիսի երբեակ կապակցութիւն մը անհիմն կը նկատեն։ Վիլհէլմ Բ.ի համար կ'ըսուի թէ Փիլիպեան կղզիներու խնդրին առթիւ իր վերադարձը փութացուցած է և ոչ թէ Վերին Նեղոսի խնդրին համար, որովհետեւ այդ կղզեխումբին խնդիրը ծանր հանգամանք մը կ'առնէ, երբ Մ. Նահանգները կը պնդեն անոր տիրանալ և ասոր համար կ'առաջարկեն նոյն իսկ 200 միլիոն բէսէտա տալ Սպանիոյ Փիլիպպեաններու փոխարէն։ Այս փոխանցման մէջ Գերմանիա ածուխի մթերանոց ընելու նպատակաւ կը ջանայ փոքր դիրք մը ձեռք անցնել Փիլիպպեաններու մէջ որ կրնայ օգտակար ըլլալ Գերմանիոյ առեւտրական և պատերազմական նուաստութեան համար։

—Էօ տը Բարի կիմանայ թէ Ֆուրնիէ ծովակալին հրանգ տրուեր է որ փութով իր պատրաստութիւնները տեսնէ եւ Միջերկրականի Ֆրանսական նաւատորմը հրաման մը առնուած վայրկեանին իսկ մեկնելու վիճակին մէջ դնէ։

—Անգլիական սեղանաւորներու խումբ մը արտոնութիւն ձեռք բերեր է Պիրմանիայէն, Եուէ-Նանի ճամբով, Եանկ-Զէի հովիտը տանող երկաթուղիի գիծին մէկ մասին շինութեանը համար։

—Լորտ Քրըզը անցեալ երկուշաբթի իրիկուն բանախօսելով ըսաւ. «Բրիտանական տէրութիւնը ամէնէն առաջ Ծայրագոյն Արեւելքի տէրութիւն մըն է։ Ով որ Սուէզի ջրանցքը չէ անցած, չի կրնար գիտնալ թէ ինչ է բրիտանական տէրութիւնը։ Մեր ազդեցութեան չրջանակը, որ արդէն շատ մեծ է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, աւելի պիտի ընդարձակուի։ Քանի մը տարիէն Խորհրդարանը եւրոպական խնդիրներու չափ Ծայրագոյն Արեւելքի գործերուն ալ հետաքրքիր պիտի ըլլայ. պիտի գայ այն վայրկեանը, ուր այդ տեղերու ժողովուրդին նկատմամբ համակրութիւնները և անոնց բարքին ուսումնասիրութիւնը միայն քանի մը հոգիի զբաղումը պիտի չըլլան, այլ ամբողջ ազգին։»

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ նիպակաւորներու 21 դ. գունդը որ Օմսուրմանի ճակատամարտին մէջ նշանաւոր եղաւ, թագուհւոյն արտօնութեամբ պիտի կրնայ ճակատամարտին անունը գրել իր դրօշին վրայ։ Այդ զօրագունդը պիտի կոչուի «Հիսկակաւորներ Հնդկաստանի կայսրուհւոյն»։

ՄԱՀ ԼՈՒԻ ՄԷԼԻԲՈՅ ԿՈՄՍԻՆ.— Բեդերպուրէն կը գրեն թէ Լորիս Մելիքովի որդին, կոմս Լուի Մէլիքովի, գրամական մեծ կորուստներու հետեւանքով անձնասպան եղեր է։

ԼԷՈՆ ԹՈԼՍԹՈՅ աւարտեց իր նոր գործը Վասրէսէնեն (Ցարութիւն)։ Հասցէը պիտի յատկանայ բարեգործական նպատակներու։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.— Մ. Նահանգաց պատուիրակները երկար պատասխան մը պիտի տան սպանիացի պատուիրակներու բողոքին՝ Փիլիպպէաններու խնդրին համար։ Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ յայտարարեր է որ Փիլիպպեաններու գրաւման առաջարկը պիտի չմոխռուի։ Պ. Մաք Քինլի և ինք վստահ են թէ Սպանիա վերջապէս պիտի համակերպի և այս ընդունելութիւնը աւելի չուտ տեղի պիտի ունենայ եթէ Ամերիկայի երեսփոխանական ընտրութիւնները նպաստաւոր արդիւնք մը տան կառավարութեան քաղաքականութեանը։

—Մ. Նահանգաց մէջ սպանամերիկեան խնդրին նոր տեղեկութիւն մը առնուած չըլլալով, վիրնաւորը տարաներով գրաւներ կը բռնուին։

—Մատրիտի դահլիճը որոշեց Բարիկի հաշտութեան յանձնաժողովին սպանիացի պատուիրակներուն զրկուելիք հրահանգները։

ԻՏԱԼԻՈՅ դահլիճը Խորհրդարանէն տասնհինգ միլիոն ֆր.ի պատասխանը վարկ մը պիտի խնդրէ՝ Ալպեանց վրայ, Ֆրանսական սահմանագլուխին մօտը, ամրութիւններ չինելու համար։

ՈՒՇՇԻՆԿԹՕՆԻ մէջ պատահած գազի պայթումէն 20,000 տարի վնաս մը առաջ եկած է։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 11 Նոյեմբ.—Ֆրանսայի 1899ի ելմտացոյցը քննելու համար կազմուած խորհրդարանական յանձնաժողովին անդամներուն մեծ մասը համակարծիք է՝ ելմտական նախարար Պ. Բէթթալի առաջարկած հասոյթի տուրքին։

—Մարշան ու Պարթիէ այսօր Ֆաշտա կ'ուղեւորուին՝ Ֆրանսական արշաւախումբը անկէ ձիպտիի տանելու համար։

ԱԹԷՆՔ.—Ցունաստանի նոր դահլիճը իր առաջին նիստը կայնեց Պ. Զաիմիսի նախագահութեամբ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 11 Նոյեմբ.—Պ. Բաւէնեաք, պատերազմական նախկին նախարարը, երէկ Վանարեկ Ասանի պաշտպան ճիւղին առջեւ ուսումնասիրեց իր վկայութիւնը։ Պարզեց թէ ինչ պատճառներով համոզուած է Տրէյֆիւսի մեղսաւորութեանը։ Իր այս համոզումը հաստատուած է նոր պորտրէին և ապա հաղորդուած գաղտնի տեղեկութիւններուն վրայ։ Պ. Բաւէնեաք երկարօրէն խօսեցաւ Տրէյֆիւսի խոստովանութեանց վրայ զորս ըրած էր ատիճանակրի ըլլալու պահուն, և որոնց պարութեան չէր հաղորդուած Վճռաբեկ Ատենին։ Գալով իր այն համոզման զոր գոյացուցած էր գաղտնի պարութային պաշտօնաթուղթերէն, Պ. Բաւէնեաք յայտարարեց թէ անկարելի է իրեն խօսիլ, որովհետեւ այդ պարութային պաշտօնաթուղթերուն տեղեկութիւններու պատասխանատուութիւնը էապէս կառավարական է։

Բիբան գնդապետին հարցաքննութիւնը երկուշաբթի տասու աւարտեր է։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիական մարտանաւեր Քարիքս կ'երթան, ընդ առաջ Գերմանիոյ կայսեր։

ԲԱՐԻԶ.—Ամ բիրայէն և Անգլիայէն առնուած լուրերը ցարենի գնին վրայ փոքր անկում մը ցոյց կու տան։ Բարիզի մէջ վերջին գինն է 21. 55։

ՎԻԻՆԱ.—Մեր երէկուան Քաղաքական Տեսութեան մէջ՝ տպագրական սխալով «Բէքինէն Զինատան» ըսուած էր՝ «Ճարանէն Զինատան» ըսուելու տեղ։

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

ՍԻԿԱՌԻ ՄՈՒՏԻՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՄԸ

Թեւերնիս կարկառելով և կատարեալ ՀԷՆԹԸԼՄԷՆի մը նման՝ մատերնուս ծայրովը անկութիւն մեր սիկառին վառելէն յառաջ եկած թեթեւ ու հերմակ մոխիրը թօթափել՝ մեր ամենուս ալ հաճոյքն է։ Սիկառին սիրահարները չատ են. Մեւսկ անդամ զանոնք երգեց.

«Իրիկունը՝ երեք սիկառ, երբ խաղը մեղ կը ճանձրացնէ,

«Ժամանակը մեռցնելու համար միակ գերագոյն միջոցն է։»

Բայց այդ հաճոյատու ժամանցէն չահ մը ակնկալել և սիկառին մոխիրով մեծակակ հասոյթ մը գոյացնել, իրաւցնէ չատ նորարարական պիտի երեւի։ Սակայն ասիկայ կատարուած իրողութիւն մըն է։ Ժամանակէ մը ի վեր հնարմամբ եւրոպացի մը անհրաժեշտ դարձած ազդարարութիւններով և գովեստներով ջերզողութեան (սրսպա) դէմ՝ իբր միակ դարման, փոշի մը կը ծախէր։ Աչքաքաշելի դեղը, որ բժիշկներու մասնաւոր յանձնարարութիւններով և բժիշկներու վկայութիւններով կը ներկայանար, մէկ քիլօն 7 ֆրանսական ոսկի (140 ֆր.) կ'արժէր։ Բժիշկ մը հետաքրքրուելով, այս գաղտնարար դեղէն քիլօ մը դներ և Տարմշթատի մէջ տարբերուածներ է զայն։ Արդիւնքն յայտնի եղաւ որ այդ փոշին կը բաղկանար կիսովին կրային ածխատ, 100ին 12ը տնկալի (բոթա) ածխատ և հանեմատարար ալ ածուխ, կաւ, կրային ֆոսֆատէ և մանեղիայէ, այսինքն թէ այդ փոշին պարզապէս... սիկառի (Հավանայի) մոխիր է եղեր։ Բայց այդ հանճարամիտ դեղավաճառը ի՞նչպէս յաջողած էր քանի մը լաւ արդիւնքներ ձեռք բերել։ Աւարտիկ գաղտնիքը. փոշին գործածութեան եղանակին հետ եւրոպացի վաճառականը կը յանձնարարէր նաև չատ ազատգեղ (մայտանոս) ուտել և յաճախ ալ գինիի արմատին (արարդ.էյօքիա) խաչած ջուրը խմել։

Շատ տարակ չէ կարծեմ սիկառին մոխիրը եօթը ոսկիի ծախելով հարստութիւն մը դիզել և միւսնոյն ժամանակ դեղ մը հնարած ըլլալու համբաւը վայելել։

Վ. Գ.

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Եւրոպական Սակարաններէն առնուած հեռագիրները գիներուն վրայ փոփոխութիւն մը չեն ցոյց տար, միայն Օսմ. երկաթուղին 50 սանտ. բարձրացած է։ Բարիզի Սակարանին մէջ Օսմ. Քոնսոլիտին գինն է 22 35 և երկաթուղին 111.50, իսկ Լոնտոնի մէջ՝ 22։

Զալաթիոյ Սակարանին մէջ գիները հաստատ չեն, լիքիտասիոնի վերջին օրը ըլլալուն. կը կարծուի թէ բրբորը սուղ պիտի ըլլայ։ Այսօր Օսմ. Քոնսոլիտը 24 դրշ. 12ուկէս փր. և երկաթուղին 109.75 ֆր. բացուեցաւ։

—Ցառաջիկայ երկուշաբթին սկսեալ Զալաթիոյ Սակարանը առաւօտեանները ժամը 5ին բացուելով 11ուկէսին պիտի գոցուի.

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտ Սեռի Դ	Օ. Ո.	24	12½
Ամէնէն բարձր գին	»	24	15
Ամէնէն վար գին	»	24	12½
Բուլգիրի երկթ. զոց.	Ֆր.	109	75
Ամէնէն բարձր գին	»	109	75
Ամէնէն վար գին	»	109	50

ԲԱՑՈՒՄ 31 Հոկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտ Սեռի Դ	Ֆ. Կ.	24	12½
Բուլգիրի երկաթուղի	Ֆր.	109	75
Ամանիպէ		402	
Ռէմի		268	
Օսմ. Պանքա		52	
Բէհտի ժէնէրալ Օ.Ա.Ժ.		9	12
Երկրագործական Պանքա		7	30
Ոսմ. Օ.Ա. Շանսէ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	21

ՊԱՏՊՂԼ ՀԱՌՈՒՑԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեկնութիւն Զարից Աւետարանաց, Գին լաթ-ակազմ, երես 924 դրր. 25
Մեկնութիւն Գործ. — Բ. Կոր., Բ. հատոր, երես 523 18
Մեկնութիւն Գաղ.—Յայտ., Գ. հատոր, երես 774 25
Բառարան Սուրբ Գրոց, երես 635 20
Կեանք եւ Կենցաղ, Թղթակազմ, երես 182 2
Թիք Լէվիս, ճապուկ, երես 223 4
Քրիստոնեական Նկարագիր, ճապուկ, երես 283 6
Համառօտ Կենդանաբանութիւն, երկու հատորը մէկտեղ կազմուած, պատկերներով, երես 283 5
Կը Ծախուին Պայպլը Հաուսի Գրատան մէջ ի Ֆինճանճբար Եօգուշու։ 173

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փտելու։

MARQUE DE FABRIQUE

Ընդունուած է անասնաբոյժներու եւ անասնարոյծներու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու զտնալը, ցիւրկի վէրքը, ծուլիի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւններու։ Գին վեց ֆրանք։

Վեցուկէս ֆր.ով ուղուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Գոլոյ մէջ կը գտնուի Մէգիրի, Գասապեան, Քիւլիւրեան ու Քանգիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 16–52

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ

Փոքրիկ տղաքները սնուցանելու եւ անոնց ապագայ առողջութիւնը ապահովելու համար, երբ վեց ամսու ըլլան ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌՈՎ կըսկըսին սնուցանել զանոնք։ ՖՕՍՖԱԹԻՆը շօբօլաի նման խիստ հաճոյ է եւ քաղցրահամ եւ արտաքոյ կարգի սննդարար։ տղաք մեծ ախորժով կուտեն զայն եւ քանի ուտեն այնչափ կը սնանին կը զօրանան, շուտով ոտքի կ'ելնեն, եւ փոքրիկներու յատուկ շատ մը հիւանդութիւններու կը դիմադրեն։ Այս սննդարար ուտելիքէն՝ տղոց ոսկրները զօրացնելու մասնաւոր յատկութիւն մը ունի եւ միանգամայն կը փրկէ զանոնք փոքրիկին ուն համար յանախագէպ եղած փորհարուածներէն։ մեծապէս կը նպաստէ ակռաներուն շուտով եւ անվնաս բուսնելուն։ Հաւաքաւոր փորձեր կը հաստատեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌՈՎ սնանող տղաք առողջ, զօրաւոր եւ ուժեղ մարդիկ կ'ըլլան ապագային։

Տղոցմէ զատ, ամէն հասակէ անձինք շօբօլաի եւ կաթով սուրճի տեղ այս պատուական ՖՕՍՖԱԹԻՆ գործածելով, մեծապէս նպաստած կ'ըլլան իրենց առողջութեան։ Ամէն մեծ նպաստաւորներու, դեղագործներու եւ զվարեղաճառներու քով կը գտնուի։

Անոնք որ կանխահոգութիւն ունենալ կ'ուզեն իրենց գաւակներուն մասին, անդրաժեշտ է որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌՈՎ սնուցանեն զանոնք։

155 9-44

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՄԱՐԵՔԱՆ

Ն. ԲԱՓԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մոսթիլիայի և Գալատիոյ Գլխաւոր Կանոնաւոր Քաղաք

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Նոյմբ. 14 Ապրիլի Անառօրեայ եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Նոյմբ. 15 Սեպտեմբի Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղագ. ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և ապահով ուղեւորութիւն Նաւուղղեցի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար,
ԹԻՄՈԹԷ ԲԷՊՈՒԼ

175 Թոփհանէ, քարափին վրա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ա Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ամէն դրութիւնով վերի յարկ, հին Զէյտունցիներու դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատաստիպ բուսած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնեն. ցաւով դիմելու և թանգագին վերականգնում։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գինի յեռացութիւնի ընդդիմացող, ծամելու, և ապա ապրանքներ երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուի ինչպէս նաեւ թթմբերեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ատցոնները միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց.Գ. Ամերիկ. սով.համաձայն ձմեռները կերպակի օրերն ալ, (Գիշեր կամ ցերեկ) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Գիշեր կամ ցերեկ) հիւանդ կրնգունին Բերայի գործատեղին։

Գատրգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ֆր. 1 խրատվեն։

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՕՍՄԱՆԼԸՐ ՀԱՐԵՆԷԼ
Հէրպի Խան, Թիւ 2—3, Վարդապետ Դուռ. Գալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մը է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

ՀԱՆԻ ԹԷՈՍՈՐ ՍԹԷՓԱՆՈՒ

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1898 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոփորեն Լեռան Ղազիներ

2 — Եռմ. Մէջ. Պէօյր. Թրպ. Ենք. Միր. Ր. Հիս Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշբ.
2 — Պէպ. Արն. Գրչ. Եղթ. Պշբ.
1 50 Գնա. Զնկ. Պէլ. Գգկ.
2 — Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիր.Զէնկ. Պէյլ.Գգկ.Պշբ.
2 35 Ր. Ա. Գվգ. Եմմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Ենք. Սթն. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք. Գրչ. Օրթ Պէշիրթաշ
2 45 Պէյր. Բշպ. Ենք. Գնմ. Պօյմ. Ր. Ա.Հիս. Գնտլ. Վնիր. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշբ.
3 15 Եմմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս, Գնտ. Վնիր. Զէնկ. Պէյլ. Գգկ. Իսկ։
3 30 Եմմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Եէնք. Սթն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշբ.
5 — Պէյր. Բշպ. Զպգ. Գնմ. Ա. Հ. Գնտ. Վնիր. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշբ.
4 30 Եմմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սթն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշբ.
5 45 Եմմ.Մզպ.Պէօյր. Թրպ.Պէյգ. Ենք. Սթն. Գնլ. Պօյմ. Ր.Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ.Օրթ.Պշբ.
7 — Եմմ,Մզպ,Պէօյր,Թրպ, Պէյր,Ենք,Մրկ, Ր,Հս, Պէպ, Արնվր, Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշբ, Պէյրօզ Զիկ.Զակ շոգենաւին ետ պիտի հաղորդակցի
7 30 Պէյգ, Բշպ. Ենք, Գնլ. Մրկ, Ր,Ա,Հս, Գանտ. Պէպ. Արն. Զնք, Պէյլ, Օրթ, Գգկ, Պշկ.
8 30 Ա.Ր,Գվ,Եմմ.Մէգ.Պէօյ. Թրպ.Պէյր.Բշպ Զպգ. Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վան.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ.
9 — Եէնմ, Մէգ, Պէօյ, Թաը, Ենք. Սթն. Միր. Ր.Հիս.Պէպ.Արնվ.Գրչ Օրթ.Պշբ.
9 45 Եմմ. Մզպ, Պէօյբ. Թրպ. Պէյբ. Ենք. Գնմ. Ա.Հս. Գնտլ. Վնիր. Զնք. Պէյլ.Գգկ. Իսկ.
10 15 Եմմ. Մզպ.Պէօյ.Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հիսաը Պէպ, Արնվ. Օրթ. Պշբ.

Կամարջի Վոփոր Դիմաց Ղեկնաւոր

3 — Պշբ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Պօյն. Ենք. Թրպ. Պէօյբ. Մզպ. Եէնմ.
3 30 Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնիր.Գնտլ.Ա.Հ.Գնմ.Զպգ. Բշպ. Պէյգ.
3 40 Գապ. Պշկ. Գգկ. Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ. Գնտ Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ, Պրգ.Թրպ. Պէօյ. Մզպ.Եենմ.
4 30 Պշկ.Օրթ,Գրչ.Արն.Պէպ. Ր.Հ.Մրկ. Սթն.Ենք. Թրպ, Պէօյբ,Մզպ,Եենմ,
5 — Գպթ.Պշկ.Գգկ,Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ. Վնր,Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնլ.Զպբ. Բշպ.Պէյգ,
6 — Գապ.Պշկ,Օրթ,Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյգ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Եեմմ. Ր.Ա.Գվգ.
7 — Պշ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պօյմ Ենք. Պէյբգ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Եեմմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Եեմմ.
9 15 Պշբ.Օրթ. Պէյլ, Արվ. Գնտ Ա. Ր. Հս. Պօյմ, Ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ.
10 5 Պէշ.Գգկ,Պէյլ,Զնկ,Վնր,Գնտ, Ա.Հ. Գնլ.Զպբ. Բշպ.Պրգ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյմ.Մրկ, Իսպ Ենք, Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ,
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հսը Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պրգ. Պէպէրէն Եեմմ. զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկ. Պէյլ. Զնկ, Վնր.Գանտ. Ա.Հիս. Գնլ. Զպգ.Բշպ.Պէյբ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս,Մրկ.Սթէն.Ենք. Թրպ. Պէօյ Մզպ.Եէնմանալլէ
11 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Գնտ. Պէպէր
12 — Պշբթ- Գգկմ. Պէյլ. Զնկ. Վնր.
12 15 Պշբ. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպ.

ԻՄՍԿԻՍՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիսարէն Կամարջ — Կամարջէն Իսկիսար

— — 6 50 Պէշիկ. — — 7 40 Պշկ.
— — 7 55 Պէշիկ. — — 8 20
— — 8 50 Եշ. Պշ. — — 9 —
— — 9 35 — — 9 40
2 — Պէշիր. 9 45 Ֆէրպ. 2 25 10 15 Գգկ.
2 30 10 15 Պէշիկ. 3 — 10 30 Ֆէրպ
3 — 10 30 Գգ. 3 30 Վոսփոր 10 40 Գգկ.
3 30 11 — Գգկ. 3 35 11
3 45 Ֆէրպ. 11 — Ֆէրպ. 4 — Գապ. 11 30 Գգկ.
4 11 20 4 30 11 30 Ֆէրպ
4 30 12 — 4 30 Ֆէրպօթ 11 50
5 — 5 5 12 15
5 15 Ֆէրպ. 5 40 Պէշիկ.
5 30 5 45 Ֆէրպօթ
5 50 Պէշիր. 6 15 Պշկ.
6 15 Պէշիր. 7 — Գգկ.

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիսարէն Կամարջ — Կամարջէն Իսկիսար

— — 6 20 Պէշբ — — 7 50 Գգ.
— — 6 50 Պշբթ, — — 7 40 Պշբ.
— — 8 — Պշբթ. — — 8 20
— — 8 45 — — 9 —
2 — 9 30 2 20 9 40
2 45 9 45 Ֆէրպ. 2 45 10 15
3 30 10 15 3 30 Վոսփ 10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ. 10 35 3 35 10 45
4 15 11 — Ֆէրպ. 4 30 Ֆէրպօթ 11 20
4 45 11 10 4 45 Պէշբ. 11 30 Ֆէրպ.
5 15 Ֆէրպ. 11 45 5 30 Պշ, Գգ. 11 45
5 25 12 — 5 45 Ֆէրպօթ 12 15
5 50 Պէշիկ. 6 15 Պէշ.

ՀԱՐԷՄ ԻՄԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալաձագ բացի Կիր.էն
5 — » » բացի Ուր.է
10 40 » »
11 25 » » Ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաձագ բացի կիր.է
4 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » Ճալաձագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » անտի Սալաձագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՄԻՍԿԻՍՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՄԿԷԼԷՍԻ ԵՒ

ԳԱՊԱՔԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիսարէն Գապաքաշ Սիրբէճի
5 15 Իսկիսարէն Սիրբէճի
9 45 Իսկիսարէն Սիրբէճի
11 — Իսկիսարէն Սիրբէճի
4 30 Սիրբէճիէն Իսկիսար
5 45 Սիրբէճիէն Գապաքաշ Իսկիսար
10 30 Սիրբէճիէն Իսկիսար
11 30 Սիրբէճիէն Գպթ.Իսկիսար

Մանս.—Ցոր միգապատ եղած ատեն շոգենաւները իրենց ճանապարհը տեսեալ տեսակ մոտ.

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքվա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱՆՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Գլխաւոր Գործակատար Գալատիոյ
(Հիմնեալ Մ-փառան)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՐԷԲԲԷՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Նոյմբ. 1 (Ն. Տ.) Երեքշաբթիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻՆ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
12 —	ժկն. Էսկի-Շեհիր ժմ.	2 55
12 41	» Կեօքմէ քըրբ »	2 15
1 33	» Մապօնճը բունար »	1 33
2 26	» Ալաեունտ »	12 37
3 11	» Զէքիւրլեր »	11 54
4 9	» Տէօյէր »	11 2
4 36	» Իհսանիյէ »	10 20
5 —	» Համամ »	9 53
5 14	» Կապլիկէօլ Համամ »	9 44
6 6	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9 13
6 41	» Պէյիլբ Զօպանլար »	8 20
7 34	» Զայ »	7 33
8 23	» Իսկաքլու »	6 44
8 47	» Եասսիան »	6 15
9 16	» Ագ Չէհիր »	5 53
9 48	» Ազարի քէօյ »	5 15
10 30	» Զաւուշճը քէօյ »	4 37
11 8	» Իլկին »	4 5
11 55	» Գատրն-Խանը »	3 13
12 48	» Սէրայ-Ինի »	2 31
1 20	» Մէյտան »	1 53
2 22	» Բունար-Պաշը »	12 48
3 —	ժՄ. Գոնեա ժկն.	12 —
իրկն.		առտ.

ԼՅՈՒՍԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԳԻՆ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
1 —	ժկն. Էսկի Շեհիր ժՄ.	12 41
1 49	» Ագ Պունար »	11 54
2 35	» Այթիւ Քէօյ »	11 16
3 23	» Պէյլիք Ախուր »	10 20
4 38	» Սարիքէօյ »	9 13
5 35	» Պիչէր »	8 8
6 20	» Մասլէր »	7 23
7 —	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	6 51
7 55	» Բօլաթլի »	5 59
9 17	» Մալի Քէօյ »	4 20
10 19	» Մէնճան Քէօյ »	3 6
11 12	ժՄ. Էնգիւրիւ ժկն.	2 10
իրկն.		առտ.

ԱԼԱԵՈՒՆԴԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Առտու	Թ. 326 խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Առտ.	Թ. 325 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
2 35	12 50	ժկն. Ալաեունտ ժՄ.	2 —	12 10
2 55	1 10	ժՄ. Քէօթահեա ժկն.	1 40	11 50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՒ

Ընդհանուր Հայի. Կ. Պոլսոյ և Օտիասյի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Ժդուազդ	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Այպանս	1069	Գօմ	1497	Կօզ	1011	Մալմ	724	Բօգարիս	1862
Այէքիս	3607	Գօնկօ	2903	Կրոտնս	1695	Մարէնկօ	2273	Մարֆօ	1113
Անտէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ծիրիս	1735
Արիստոտ	2377	Գիտս	4811	Հիտալկօ	1581	Միքիաս	3557	Միլվիս	1193
Պասանս	1822	Տօմինս	937	Հինտու	3720	Միլս	1037	Արբանիս	1200
Պորտինս	1261	Տուրս	2333	Հորատիս	3600	Մանդէլլօ	1735	Բասսս	1328
Պրովս	1076	Տրաբս	1713	Հուսմէր	596	Մարիլիս	2419	Թ. Ուիլսրն	1546
Պրիւնս	841	Տինամս	504	Իսկօ	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Պրֆֆալս	4431	Էպոս	2464	Իտանս	5540	Ոհիս	4100	Թօլէտս	1470
Դէլյոս	1671	Էլտօրատս	1520	Ժիրնս	1080	Ոնմարիս	4036	Թորքիտս	437
Գալիբսս	1337	Էշաղս	1481	Գէկս	1053	Որլանտս	1535	Ուրբինս	2128
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գուզս	1694	Ֆինանտ	1828	Քօմնս	1700	Բոյս	540	Վօյս	1289
Զիտակս	2729	Ֆլամինս	849	Լէս	1053	Բրանտս	2229	Վօլթուրնս	2398
Սիսէրս	1834	Ֆրանսիսքս	4532	Լէբանոն	2272	Բրինտ...	1663	Տէտս	1859
Գլիս	2697	Կարլէս	3060	Լիվորնս	1643		1613	Ֆաս	1299
Գօլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լորէնցս	3191	Ռօմէս	1789		

Մեր ապրանքի տեսակներն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար առ
ԼԷՎԱՐ ԼԱՆՏՈՆԻՆ
Մէկմէռ Ալի փաշայ խան. թիւ 1
Գալաթիա

ՖՐԵՏ. ԼԷՃԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի և Արիւելեան Գիծ Ընդհանուր Գործակալներ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրջորիան	10500	Ֆլավիան	3600
Ամմինան	10500	Լիմիրէրն	3500
Բէսդրիան	10500	Արքա.ան	3000
Լանքասդրիան	9000	Այմէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլսմիան	8000	Աթէնիան	2500
Ֆորթիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոռդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վալտնիան	3700	Օրտրոս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Նապիան	3500		

Ապրանքի տեսակներն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար առ
ԼԷՎԱՐ ԼԱՆՏՈՆԻՆ
Մէկմէռ Ալի փաշայ խան. թիւ 1
Գալաթիա

Սրտօնատեր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (79)

ԷՄԻԼ ՈՒԻԶՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Բ.

ՄԱՑԻ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՇԱՀԱՏԱՊՈՒՐՈՒՆՆԵՐԸ

Օր մը խանդաղաթ դորովով կը նայէր իրեն, հետեւեալ օրը տխուր և մինչեւ իսկ դաժան դէմք մը ցոյց կուտար, զոր Ֆլէռ նեղսրտութեան կամ բարկութեան կը վերագրէր։ Ակէ դատ, նայուածքին մէջ արտառոց, անըմբռնելի բան մը կը նշմարէր, որուն չէր կրնար մեկնութիւն մը տալ։

Երբեմն զինքը իր մօտը կը քաշէր իբրեւ թէ համբուրելու համար, յետոյ մէկէն ետ կը մղէր խիստ կերպով մը։ Երբեմն ալ քանի մը դորովական խօսքեր իրեն ուղղելէ ետեւ՝ յանկարծ կը լռէր, և երկոյին Մացեալ մասը տխուր համբութեամբ մը կ'անցուներ։

Շատ անգամ ալ հետը խօսած ժամանակ Ֆլէռ կը տեսնէր որ երեսին գոյնը կը նետէր. անդամ մ'ալ նշմարեր էր որ երկու կաթիլ արտասուք կը թաւալէին աչերուն մէջ։ Կ'ուզէր խմանալ այդ սրտայուզութեան պատճառը. բայց չհամարձակեցաւ հարցնել։ Քիչ քիչ մէկմէկու վրայ ունեցած և ունենալիք վստահութիւնին կը ակարանար։ Ֆլէռ կը տեսնէր և կ'զգար զայս։

Աւելորդ է ըսել թէ այս ամէնը մեծ վիշտ կը պատճառէին խեղճ աղջիկան և կրկնապէս կը տառապէր, վասն զի կը հասկնար որ Անարէ ցաւ մ'ունէր, բայց գաղտնիքը չէր կրնար գուշակել։

Կը զարհուրէր մանաւանդ մտածելով թէ կրնար կորսնցընել Անարէի սէրը, որ իր գոյութեան կէսն էր իրեն համար։ Այս կասկածը մերթ ընդ մերթ հաւատքի կը փոխուէր։

Երբ մինակ գտնուէր, խեղճ աղջիկն արտասուք կը թափէր, և Աստուծոյ միայն կը յայտնէր իր վիշտը։

Կիրակի առտու մը, ժամը տասն-մէկին միջոցները հաղուելով դուրս ելնելու պատրաստուեցաւ։ Իր ամենէն գեղեցիկ շրջազգեստն հագած, սքանչելի սեւ մազերը ճայեղապէս հիւսած էր, հղանակին յարմար պէշրագեղ փեղոյրն անկողնին վրայ կ'սպասէր պատրաստ։

Առջի երեկոյեն Անարէ ըսեր էր իրեն.

—Վաղը՝ կիրակի՝ մինչեւ ժամը տասն-մէկ պիտի աշխատիմ։ Թէեւ տակաւին ամառը չէ եկած, եթէ օդը լաւ ըլլայ, պիտի գամ քեզ առնեմ, ճաշարան մը տանիմ, և հոն նախաճաշելս ընելէ ետեւ՝ շոգենաւ կը նստինք. Մէօտոնի և Սէն-Ֆլորի կողմերը դիրքնալ կը պտտինք. դուն տեսած չես այն տեղերը։

Դուրս ելնել իր սիրելի Անարէին հետ, անոր քով և հետն ըլլալ, թեւին կրթնած մի և նոյն իրերը դիտել, դաշտէն ու անտառներէն եկած արձակ օդն ի միասին շնչել, ի՜նչ երջանկութիւն իրեն համար։

Տխրութեան ամպը, որ կը նսեմացընէր իր գեղեցիկ աչերն, անհետացած եղաւ։ Զինքը բաղդաւորելու, զուարթացընելու համար՝ այսչափ քիչ բան մը բաւական էր։

Գիշերը, պառկելէ առաջ, սենեակին պատուհանը բացեր, ատեղաղարդ երկինքը դիտեր, և յուսալից անկողին մտեր էր։

Առաւօտուն կանուխ ելեր էր։ Անարէ մեկնած էր արդէն։ Ուրախութեամբ ողջունեց արեւուն առաջին ճառագայթներն, երբ իր սենեակը մտան։ Իսկոյն տանը գործերը կարգադրեց, Անարէի մաքուր և իր ձեռքով արդուկած ճիւնափայլ շապիկն և պահեստի զգեստները՝ խոզանակելէ ետեւ՝ անոր անկողնին վրայ դրաւ։ Ասոնք ընելէ ետեւ հագուիլ սկսաւ, և ինչպէս որ ըսինք, ժամը տասն-մէկին պատրաստ էր։

Կէս օր եղաւ, Անարէ երեւան չելաւ։ Աղջիկն սպասեց տակաւին. ժամը մէկ զարկաւ։ Հասկրցաւ որ չպիտի գար։ Սիրաը ելաւ, տխրութեամբ նրատաւ սենեակին մէկ խորշը, և աչերէն արտասուք պռոթկալ սկսաւ։

12

ԲԱՐԻ ԳՈՅԾ ՄԸ

Ֆլէռ այս ասոլիճան բուռն վիշտ կրած չէր։ Ընկճած, կոտրատած էր և խորապէս վհատած։

Ինչո՞ւ այսպէս կը վարուէր իրեն հետ Անարէ։ Ի՞նչ ըրեր էր անոր։ Կը փնտռէր, կը քննէր, բայց ո՛չ իր գործերուն, ոչ ալ Անարէի հետ վարուելու կերպին ու ձեւին մէջ ամենափոքր բան մը չէր գտներ որ կարենար արդարացընել անոր վարմունքին տարօրինակութիւնը։ Ինքն իրեն հետ կը մաքառէր չուարած, ինչպէս որ կ'ընէ անծանօթ վտանգի մը վախն ունեցող անձ մը։

Ցայտնի կը տեսնուի, կ'ըսէր ինքնիրեն թէ Անարէ վստահութիւն չունէր իրեն վրայ, գաղտնիք մ'ունէր զոր կը պահէր իրմէ։ Հարիւրերորդ անգամ թերեւս կ'աշխատէր թափանցել այդ գաղտնիքը. բայց ադոր համար պէտք եղածին չափ կեանքի փորձառութիւն չունէր։

Միւս կողմէ, այնչափ հեռու էր ճշմարտութենէն, որ ուրիշ փաստ մը չգտնելով, յանկարծ գաղափար ծագեցաւ մարին մէջ թէ Անարէ տարփուելի մ'ունէր։

Իսկոյն արտակարգ սրտայուզութիւն մը տիրեց վրան։

Երեսին վրայ սառնային պաղութիւն մ'զգաց. թուեցաւ իրեն թէ սիրտը կը դադրէր բաբախելէ, և թէ ներքին մարիլ մը կը կեղեքէր իր մարմնի կուրծքը։ Ցետոյ, առանց պատճառը գիտնալու, հեծկլտալ սկսաւ։

—Թէ որ նեղութիւն կը պատճառեմ իրեն, պէտք էր ըսէր ինձի, գոչեց արտասուքը սրբելով. ինչո՞ւ երջանիկ ըլլալու ճարը չի փնտռեր։ Ա՜հ, եթէ կը վախնայ դիս վշտացընելէ, պէտք էր տեսնէր որ ես քանի ժամանակէ ի վեր կուլամ, և ինքս ալ դրժբաղութեան կը մատնէ զինքս՝ առանց իմ երջանկութեանս համար բան մ'ընելու։ Աւա՜ղ, ո՞ւր Մացին մը տեսած գեղեցիկ